ԱԶԳ
Azg
armenian daily
10 ՄԱՅԻՍ 2003 ՇԱԲԱԹ 89 (2774)

Արտառոց ավիավթար Կոնգոյում

Կոնգոյի Դեմոկրատական Հանրապետության երկնքում արտառոց ավիավթար պատահեց երեկ. ռուսական արտադրության եւ ռուսաստանցի օդաչուներով թռչող օդանավը չխորտակվեց, չբռնկվեց, ոչ էլ գահավիժեց, այլ թռիչքի պահին հանկարծակի պոկվեց «Իլ-76»-ի հետեւի դուռը, եւ ուղեւորներն իրար հետեւից դուրս թռան այնտեղից: Դեռեւս վերջնականապես չի ճշտվել զոհերի թիվը, սակայն հայտնի է, որ մայրաքաղաք Քինշասայից Լուբումբաշի մեկնող ինքնաթիռում կար շուրջ 160 ուղեւոր, որոնց մեծ մասը՝ զինվորականներ եւ նրանց հարազատներն էին: Հայտնի է նաեւ, որ ուղեւորների միայն մի փոքր մասին է հաջողվել դռան պոկվելուց հետո փախչել դեպի օդաչուների խցիկ: Օդաչուներին հաջողվել է օդանավի վայրէջքն ապահովել՝ վերադառնալով Քինշասայի օդակայան:

Համաձայն Կոնգոյի պաշտպանության նախարարության, որի վարձակալման տակ է ռուսական օդանավն իր անձնակազմով, «Իլ-76»-ն ապրանքատար է, բայց օգտագործվում է զինվորականների տեղափոխման համար:

ԱԶԳԱՅԻՆ

Չի կարելի ցնցել հայկական պետականության նավակը

Հարցազրույց Ռուսաստանի հայերի միության նախագահ Արա Աբրահամյանի հետ

– Ինչպե՞ս եք գնահատում նախագահական ընտրություններից հետո Հայաստանում ստեղծված քաղաքական իրավիճակը:

– Հանրապետությունում քաղաքական իրադրությունը բավական բարդ է: Այդ ընտրությունները թերեւս ամենալարվածն էին Հայաստանում կայացածների մեջ: Տեղի ունեցավ քաղաքական ուժերի սահմանազատում: Ընդդիմությանը չհաջողվեց միասնական թեկնածու առաջադրել, եւ դա զգալիորեն դյուրացրեց գործող նախագահի խնդիրը: Այդուհանդերձ, հաջորդ երկու տեղերը զբաղեցրին ընդդիմադիր կազմակերպությունների ղեկավարները, որոնք միասին բավական շատ քվեներ ստացան: Ընտրությունների երկրորդ փուլի արդյունքները վկայում են, որ նախագահն ընտրվեց ձայների գերակշիռ մեծամասնությամբ:

Ընդդիմությունը վիճարկում է այդ

արդյունքները, բայց այստեղ անսովոր ոչինչ չկա: Հետխորհրդային տարածքում առկա է որոշակի ավանդույթ: Նույնիսկ ժողովրդավարական երկրներում, օրինակ, ԱՄՆ-ում, պարտված կուսակցությունը կամ դրա ղեկավարը հաճախ վիճարկում են արդյունքները:

Հայ հասարակությունը եւ քաղաքական գործիչները որքան արագ հաղթահարեն պառակտումն ու դիմակայությունը, որքան արագ վերադառնան սահմանադրական դաշտ, պայքարի քաղաքակիրթ մեթոդներին, այնքան արագ հնարավոր կլինի անցնել հասարակության առավել լուրջ խնդիրների լուծմանը:

Ցավոք, ընտրական կրքերի ժամանակաշրջանում շատ քիչ ուշադրություն դարձվեց թեկնածուների տնտեսական ու սոցիալական ծրագրերին: Հաճախ գերակշռում էին հուզական պոռթկումները, լարվածությունը, գածր էր քաղաքական պայքարի մակարդակը:

Տես # էջ 4

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ

Եռատոնի հանդիսություններ Արցախում

ՌԱԿ ղեկավարներից Լ. Քեքաքչյանը պարգեւատրվեց «Երախտագիտություն» մեդալով

ԿԻՄ ԳԱԲՐԻԵԼՅԱՆ
Ստեփանակերտ

Մայիսիննյան տոներին նվիրված միջոցառումները Արցախում սկսվել էին դեռեւս մայիսի 7-ից: Այդ օրը Շուշիում Հայ առաքելական եկեղեցու արցախյան թեմի առաջնորդ Պարգեւ արքեպիսկոպոս Մարտիրոսյանը, ինչպես 11 տարի առաջ նոր ազատագրված Շուշիի Ղազանչեցոց եկեղեցում, վերստին մատուցեց սուրբ պատարագ՝ ոգեկոչելով ազատության համար նահատակվածների հիշատակը:

Տոնական միջոցառումները շարունակվեցին հաջորդ օրը մայրաքաղաք Ստեփանակերտում եւ հանրապետության շրջկենտրոններում: Արցախյան գոյամարտի փառավոր տարեգրությանը նվիրված ցերեկույթներ եւ այլ միջոցառումներ կազմակերպվեցին ինչպես զորամասերում, այնպես էլ բարձրագույն եւ միջնակարգ կրթական հաստատություններում:

Նույն օրը ԼՂՀ կառավարության նիստերի փոքր դահլիճում տեղի ունեցավ նաեւ արցախյան ազգային-ազատագրական պայքարն արտացոլող գեղարվեստական գործերի Եղիշեի անվան ամենամյա մրցանակաբաշխության մրցանակների հանձնումը 2002 թ. հաղթողներին:

Իսկ երեկոյան Ստեփանակերտի պետական տան դահլիճում կայացավ հանդիսավոր ժողով՝ նվիրված Հաղթանակի, ԼՂՀ պաշտպանության բանակի եւ Շուշիի ազատագրման օրվան: Հանդիսավոր ժողովին մասնակցում էին ԼՂՀ նախագահ Արկադի Ղուկասյանը, ԱԺ նախագահ Օլեգ Եսայանը, վարչապետ Անուշավան Դանիելյանը, խորհրդարանի եւ կառավարության անդամներ, պաշտպանության բանակի, հոգեւոր եւ մշակութային ոլորտի, հասարակական-քաղաքական կազմակերպությունների ներկայացուցիչներ, հյուրեր:

Տես # էջ 3

«Ալիեւի առողջական վիճակը ծանր է, բայց ոչ օրհասական»

Թուրքիայի զինված ուժերի գլխավոր շտաբի պետի տեղակալ, թուրք գեներալ Յաշար Բյույուքանըթը մայիսի 7-ի երեկոյան հայտարարել է, որ այն օրվանից, երբ Հեյդար Ալիեւին Բաքվից տեղափոխել են Անկարայի ռազմաբժշկական «Գյուլհանե» ակադեմիա, Ադրբեջանի առաջնորդը վերակենդանացման բաժանմունքում էր:

Թուրք գեներալը նշել է, որ մայիսի 7-ի կեսօրին Ալիեւն սկսել է լավ զգալ եւ տեղափոխվել է սովորական հիվանդասենյակ: Համաձայն թուրքական աղբյուրների, որոնց հղում է անում Բաքվի «Էխո» օրաթերթը, Բյույուքանըթն ասել է, որ Ալիեւի բուժումը կշարունակվի եւս «որոշ ժամանակ»:

Սա 80-ամյա Ալիեւի առողջական վիճակի մասին առաջին պաշտոնական հայտարարությունն է, որ արել է Թուրքիայի ներկայացուցիչը:

Բրիտանական ազդեցիկ «Ֆայնենշլ թայմսը», վկայակոչելով Թուրքիայի կառավարության անանուն աղբյուրի, գրում է, որ «Ալիեւի առողջական վիճակը ծանր է, բայց ոչ օրհասական»:

Ադրբեջանական «Սփեյս» հեռուստաընկերությանը տված հարցազրույցում Անկարայում Ադրբեջանի դեսպան Մամեդ Ալիեւն ասել է. «Ամեն օր 15–16 ժամ մենք գտնվում ենք նախագահի կողքին եւ կասեմ նրա հանձնարարությունները: Նրա տրամադրությունը լավ է: Բժշկական հետազոտության արդյունքները եւս լավ են: Մտահոգվելու հիմքեր չկան»:

Ընդդիմադիր մամուլը շարունակում է կասկածով վերաբերվել Ալիեւի առողջության մասին տարածվող պաշտոնական հաղորդագրություններին: «Ենի Մուսավաթը» պնդում է, որ Ալիեւի երիկամի քաղցկեղը լուրջ է:

Բրիտանական BBC-ն իր համակարգչային էջում տեղադրել է Հեյդար Ալիեւի կենսագրականը:

Այսօր՝ մայիսի 10-ին, ըստ այդ կենսագրականի տվյալների, լրանում է Ադրբեջանի նախագահի 80 տարին: Ադրբեջանական ընդդիմադիր մամուլը ժամանակին գրում էր, թե Ալիեւը ծնվել է 1922 թ. եւ ոչ թե 1923 թ.: Ծննդյան վկայականի մեջ որոշակի ուղղումներ անելով՝ Ալիեւի հարազատները նրան հեռու են պահել 1941 թ. պատերազմին մասնակցելուց:

Երեկ՝ մայիսի 9-ին, ֆաշիզմի դեմ հաղթանակի օրվա առիթով Հեյդար Ալիեւն ուղերձ է հղել ադրբեջանցի ժողովրդին:

Ադրբեջանի նախագահը կրկնել է, որ իր երկիրն ունի ժամանակակից հզոր բանակ եւ ունակ է ազատագրելու Ղարաբաղը:

Այս ուղերձը երեկ կարդացին Բաքվի մի քանի հեռուստաընկերություններ:

Իրականում Ալիեւի վերջին հրապարակավ արտահայտած նախադասությունը հնչել է ապրիլի 21-ին. «Ինչ-որ մեկն ուզում էր ինձ աչքով տալ»:

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ
Թբիլիսի

ՀՌԱԿ ներկայացուցիչները ծաղկեպսակ դրեցին «Հաղթանակի» զբոսայգում

Մայիսի 9-ին «Հաղթանակ» զբոսայգում հավերժական կրակի կողքին դրվեց նաեւ Հայաստանի Ռամկավար Ազատական կուսակցության ծաղկեպսակը: Կուսակցության ատենապետ Ռուբեն Միրզախանյանը, հայտնի գործարար Գագիկ Աբրահամյանը, Հանրապետական վարչության անդամները, Արմենական արիական շարժման ներկայացուցիչները, կուսակցականները հարգանքի տուրք մատուցեցին Հայրենական մեծ պատերազմի զոհերի հիշատակին:

Երկրորդ համաշխարհային պատերազմի տարիներին Ռամկավար Ազատական կուսակցությունը, նյութական հսկայական միջոցներ հանգանակելով, բացառիկ դեր ունեցավ «Սասունցի Դավիթ» տանկային շարասյան ստեղծման գործում՝ հավասարիմ կուսակցության դիրքորոշմանը՝ օգնել Հայաստանին, նպաստել նրա բարգավաճմանը անկախ տիրող իրավիճակից:

PHOTOLURE

ՀԱՐՑԱԶՐՈՒՅՑ

«Կոնկրետ ծրագրեր կան գործարարության զարգացման համար»

Ամենաընդարձակը ՀՌԱԿ նախընտրական պլատֆորմում տնտեսական քաղաքականության բաժինն է: Դրա առանձին դրույթներին առավել հանգամանորեն անդրադառնալու նպատակով հարցազրույցի հրավիրեցինք կուսակցության փոխատենապետ Մեխակ Գեւորգյանին:

– Ո՞նք կցանկանայիք առանձնացնել տնտեսական քաղաքականության հարցերից, որն առաջնահերթ եք համարում:

– Մեր ծրագիրն ուղղված է դեպի անձը: Պետության հզորացումը տեսնում ենք անձի բարեկեցության բարձրացման մեջ: Յուրաքանչյուր քաղաքացի պետք է ունենա երեք հիմնական երաշխիք. 1) որ իր իրավունքները պաշտպանված են, 2) որ առկա են հավասար հնարավորություն-

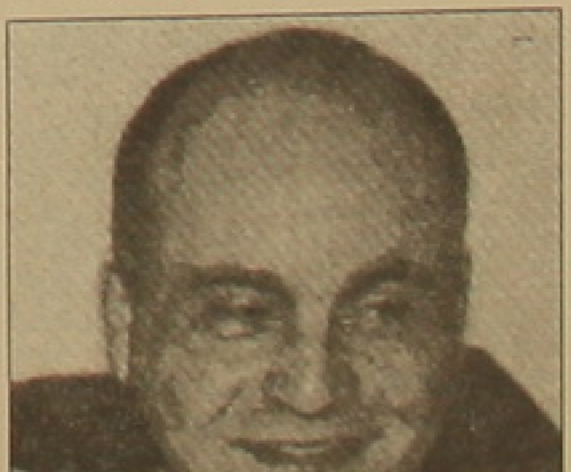

ներ բոլորի համար, 3) որ պետության գործողություններն ուղղված են, ինչպես գրված է ծրագրում, առավելագույն երջանկություն ապահովելուն: Վերջինիս մեջ մտնում է նաեւ բարոյա-հոգեբանական մթնոլորտը եւ այլն:

– Նախընտրական պլատֆորմում այսպիսի կետ կա՝ մինչեւ 2022 թ. մեկ շնչին ընկնող համախառն ներքին արդյունքի (ՀՆԱ) մակարդակը պետք է հավասարվի բարեկեցիկ երկրների մակարդակին: Քանի որ սա անմիջականորեն անձի բարեկեցությանն է վերաբերում, պարզաբանեք, թե ինչ է ենթադրում եւ ինչպես եք դրան հասնելու:

– Խոսքը մեկ շնչին ընկնող տարեկան 7 հազ. դոլար եկամտի մասին է, որին մենք կարող ենք հասնել 20 տարի հետո, եթե ունենանք տարեկան 12-13 տոկոս տնտեսական աճ: Եթե աճն ավելի բարձր լինի, անշուշտ, չենք դժգոհելու: Սակայն պետք է իրատես լինել:

Տես # էջ 4

Հայ-ամերիկյան հանդիպում

Ինչպես տեղեկացանք ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի նախարարության լրատվական ծառայությունից, մայիսի 12–13-ը Երեւանում տեղի է ունենալու Տնտեսական համագործակցության հայ-ամերիկյան աշխատանքային խմբի 6-րդ հանդիպումը: Քննարկվելու են Հայաստանին տրամադրվելիք ԱՄՆ օժանդակության, մակրոտնտեսական քաղաքականության, կոռուպցիայի դեմ պայքարի, մարդկանց անօրինական փոխադրումներ, փողերի լվացման դեմ պայքարի եւ այլ հարցեր:

Ընթացիկ

Ավարտվեց վրաց պատրիարք Իլիա Երկրորդի այցելությունը Հայաստան

Մայիսի 7-9-ը, Սբ. Էջմիածնի մայր տաճարի 1700-ամյա հոբելյանական տարվա ծրագրերի շրջանակում Հայաստանում էր Վրաստանի կաթողիկոս, վրաց պատրիարք Իլիա Երկրորդն իր ուղեկիցների հետ։ Այցի ընթացքում պատվիրակությունը ծանոթացավ հայ եկեղեցու ներկա կյանքին։ Այցելության ավարտին երեկ, Էջմիածնում հայ եւ վրաց հայրապետները ասուլիս տվեցին Հայաստանի լրագրողների համար։

Առաջին հարցը վրաց պատրիարքին վերաբերում էր Վրաստանի 150-ից ավելի հայկական դպրոցներին։ Հարցն այն էր, թե ինչ է արվում այսօր այդ դպրոցներում Հայ առաքելական եկեղեցու պատմություն դասավանդելու համար։

Իլիա Երկրորդը նախ ողջունեց լրագրողներին, նշելով, որ շատ գոհ է այցելությունից, մեծ տպավորություններ է ստացել եւ համոզված է, որ վրաց-հայկական եկեղեցական կապերն այս այցով ավելի կամրապնդվեն։ Վրաց պատրիարք Իլիա Երկրորդը նշեց, որ Վրաստանում գործում են 179 հայկական դպրոցներ, որոնցում կարող է դասավանդվել կրոնի պատմություն։

Այն հարցը, թե վրաց եկեղեցին շահագրգի՞ռ է արդյոք հայկական եկեղեցիների պահպանման հարցում, վրաց պատրիարքը վերահասցեագրեց Վիրահայոց թեմի առաջնորդ Վազգեն վրդ. Միրզախանյանին։

Վերջերս Վրաստանում հայկական եկեղեցիների եւ ընդհանրապես հուշարձանների նկատմամբ քանդումների ու քանդարարքների կապակցությամբ եկեղեցու վերաբերմունքի մասին պատրիարք Իլիա Երկրորդը նշեց, որ իրեն նման փաստեր հայտնի չեն։ Իսկ երբ հարցը կոնկրետացվեց մասնավորապես հայ գրողների պանթեոնում կատարված դեպքերի առումով, վրաց հովվապետը պատասխանեց, որ պանթեոնը Երեւանի եւ Թբիլիսիի քաղաքապետարանների օգնությամբ, Վրաստանի եւ Հայաստանի կառավարությունների համատեղ ուժերով վերականգնվել է եւ ներկայումս հոյակապ վիճակում է։

Հաջորդ հարցն ուղղված էր Ամենայն հայոց կաթողիկոսին եւ վերաբերում էր Հայաստանում ներկա բարոյահոգեբանական մթնոլորտի կապակցությամբ հայրապետի գնահատականին։ Հայոց կաթողիկոսը նախ շնորհավորեց հայ ժողովրդին մայիսի 9-ի տոների կապակցությամբ, ապա անդրադառնալով ներկա վիճակին, նշեց, որ որոշակի լարվածություն է ստեղծվել մեր հասարակության մեջ։ «Եվ եկեղեցին տեսնում է իր դերը նման կացության մեջ ժողովրդին միաբանության կոչելու եւ համախմբման առաջնորդելու՝ ազգային շահերի, հայոց պետականության զարգացման ու ամրապնդման գործի շուրջ», ասաց հայոց հայրապետը։

Իլիա Երկրորդին ուղղված հաջորդ հարցը վերաբերում էր վրաց եկեղեցու դերակատարությանն ազգամիջյան լարվածությունը մեղմելուն եւ Վրաստանում աղանդների գոյությանը եւ դրանց դեմ պայքարելուն։ Վրաց պատրիարքը պատասխանեց, որ, ըստ իրեն, աղանդները ներխուժել են նախկին խորհրդային բոլոր երկրներ։ «Մենք դրանց դեմ կարող ենք պայքարել միայն մեր աղոթքներով։ Ինչ վերաբերում է հարցի մյուս մասին, ապա շնորհակալություն Աստծուց, որ վրաց եւ հայ ժողովուրդների միջեւ ոչ մի լարվածություն չկա», նշեց վրաց պատրիարքը։

Աղանդներին անդրադարձավ նաեւ Ամենայն հայոց կաթողիկոսը։ Նա նշեց, որ Հայաստանում գործում են զանազան աղանդավորական, կրոնական կազմակերպություններ, որոնք անհանգստություն են պատճառում հայ ժողովրդին եւ եկեղեցականներին։ «Հայ առաքելական եկեղեցին աղանդների առաջն առնելու միակ ձեւը տեսնում է ժողովրդի կյանքում քրիստոնեական իր առաքելությունն արդյունավետ իրականացնելու մեջ»։

«Ազգի» հարցին, թե ինչպիսի գնահատական է տալիս վրաց պատրիարքն օրերս Վրաստանի խորհրդարանում պատգամավորների միմյանց վիրավորելու համար «հայ» կոչելու փաստին, վրաց հովվապետը պատասխանեց, որ եւ Վրաստանում, եւ Հայաստանում նախընտրական պայքար է, եւ ոմանք իրենց ոչ կոռեկտ են պահում։ Ինչ վերաբերում է մեր նշած փաստին, ապա Վրաստանի հոգեւոր առաջնորդը նշեց, որ հայ լինելը համարվում է հպարտություն, որ իրենք սիրում են հայերին, ուստի եւ ինքը դատապարտում է այդ արտահայտությունը։

Ասուլիսի ավարտին երկու հայրապետներն էլ փոխադարձ շնորհակալություն հայտնեցին, հավաստիացնելով, որ նման հանդիպումները կշարունակվեն։

Ասուլիսից հետո Վիրահայոց թեմի առաջնորդ Վազգեն վրդ. Միրզախանյանը, պատասխանելով լրագրողների հարցերին, կարծիք հայտնեց, որ Վրաստանում հայությունը խնդիրներ չի ունենա, եթե պատրաստ լինի ճիշտ կերպով հարցեր բարձրացնելու։ Հուշարձանների նկատմամբ կատարվածն, ըստ Վազգեն վրդ. Միրզախանյանի, եղել է որոշակի շրջանում, ներկայումս եկեղեցիների հետ կապված հարցերում վրաց պետությունը եւ ուղղափառ եկեղեցին պատրաստ են դրանք վերադարձնել եւ միջոցներ լինելու դեպքում հայոց եկեղեցիները կվերանորոգվեն։

Ընդհանրապես, ըստ Վիրահայոց թեմի առաջնորդի, վրացահայությունը պիտի տեր կանգնի իր ունեցածին, քանի որ վրաց ուղղափառ եկեղեցու հետ Հայ առաքելական եկեղեցու հարաբերությունները բարձր մակարդակի վրա են։ Վազգեն վրդ. Միրզախանյանն ավելացրեց, որ վրաց եկեղեցու կողմից իր նշանակման 6 ամսվա ընթացքում տեսել է միայն օժանդակություն եւ օգնություն։

Ա. Հ.

ԿՐԹԱՐԱՆՆԵՐ

Բյուրականի դպրոցի շենքը «զոհվում» է

Իսկ SOS-ը չի լսվում

Դպրոցն ու հանրակրթությունը մշտապես եւ մեծապես կարեւորվում են։ Ամենուր յուրաքանչյուր անհատ կամ կազմակերպություն, որ այսպես թե այնպես, անգամ անըմբռնելիորեն մի փոքր կապված է կամ շփվում է հանրակրթական դպրոցների հետ, ամեն հնարավորություն օգտագործում է բարձրացնելու մատաղ սերնդին կրթելու կարեւորությունն ու նշանակությունը։

Իհարկե, սերունդ դաստիարակելու խնդիրը կարեւոր է գիտակից մարդու համար։ Բայց այս եւ նմանատիպ բոլոր հարցերում անհրաժեշտ է ոչ թե մեծ-մեծ խոսել, այլ կոնկրետ, թեկուզ փոքր-փոքր գործ անել։

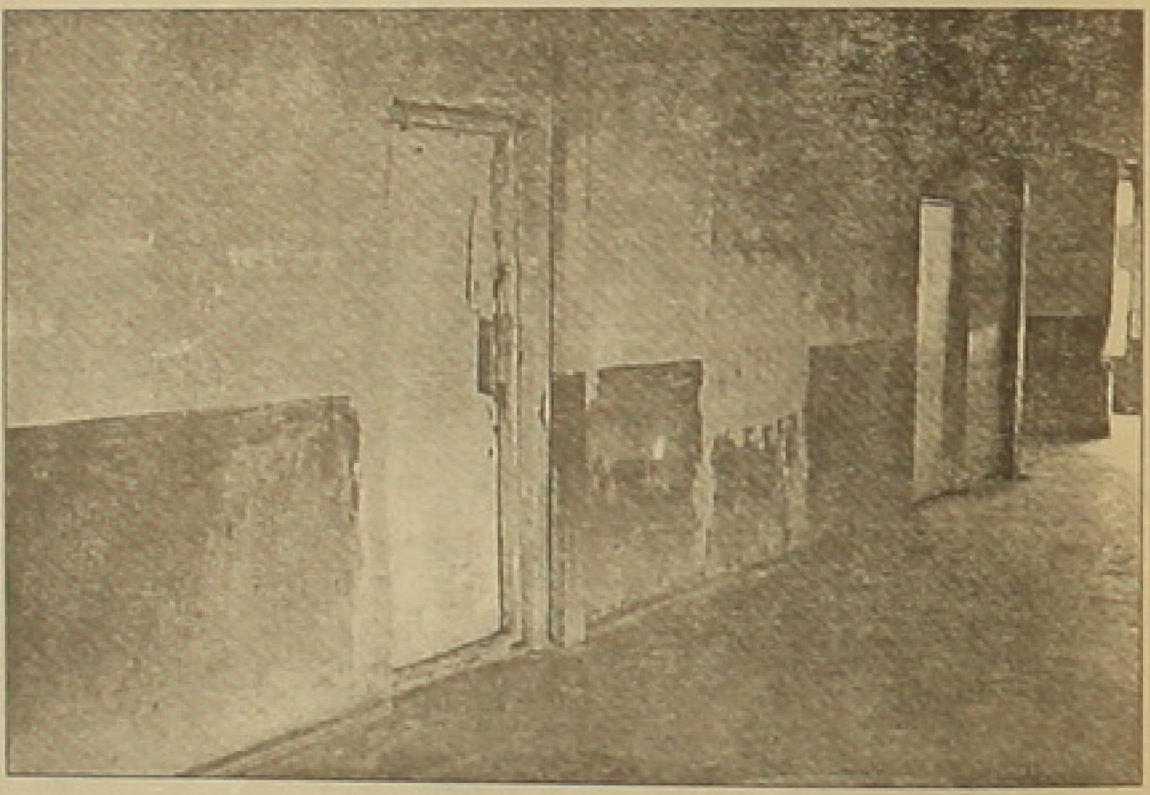

Այն, որ դպրոցի նկատմամբ ուշադրությունը եւ վերեւից, եւ ներքեւից պակաս է, հավաստիացանք, երբ եղանք Բյուրականի միջնակարգ դպրոցում։

Նախ, դպրոցն ուղղակի անմխիթար վիճակում էր, շենքը՝ կիսաքանդ, պատուհանների որոշ մասն՝ առանց ապակի։ Միջանցքներում պատերն ու դռներն այնպիսի վիճակում են, կարծես վերջին 10-ամյակում դպրոցի շենքում որեւէ շունչ չի եղել, եղածն էլ՝ ավերել ու տարել են պատահական անցորդները։

Դպրոցն ամբողջապես խոնավ է եւ առաջին հայացքից ոչ թե վատ պայմաններ ունեցող շինության տպավորություն է թողնում, այլ հակասանիտարական վիճակում գտնվող մի լքված տարածքի։ Եվ ամենահետաքրքրական հանգամանքն այն է, որ այդ դպրոցում ոչ թե մյուս ոչ մեծ բնակավայրերի դպրոցների նման մի քանի 100 աշակերտ է սովորում, այլ մոտ 1000։

Դպրոցի տնօրեն Խաչատուր Գրիգորյանի խոսքերով, դպրոցի տնօրենությունը մի քանի անգամ դիմել է համապատասխան գերատեսչությունների, բայց պատասխան այդպես էլ չի ստացվել։ Առնվազն տարօրինակ եւ չարդարացված կարելի է համարել վերադասների անտարբերությունը։ Բայց պակաս տարօրինակ չէ եւ այն հանգամանքը, որ տնօրենությունն ու համայնքն էլ, ըստ էության, չեն անում հնարավորը, մանավանդ որ Բյուրականը մեր հարուստ բնակավայրերից է համարվում։

Ինչ-ինչ կոսմետիկ հարդարանքի գործեր, ըստ տնօրեն պրն Գրիգորյանի, կատարվել են աշակերտների ծնողների միջոցով, սակայն դրանք վստահաբար չափազանց քիչ են։

Եվ այս ամենն այն դեպքում, երբ գրեթե ոչ մեկը չի ալարում խոսել դպրոցի ռազմավարական նշանակությունից։ Իսկ որ դպրոցի շենքը խիստ անհրապույր է եւ անգամ վտանգավոր աշակերտի առողջության համար, երեւի ոչ մեկին չի հուզում։

Ցավոք, Բյուրականի միջնակարգ դպրոցը եզակի դեպք չէ, բայց երեւի ինչ-որ տեղից սկսել պետք է։ Հատկապես, եթե հաշվի առնենք, որ «շահագրգիռ» կողմերը շատ են. կրթության եւ գիտության նախարարությունը, հասարակական եւ քաղաքական տարբեր կազմակերպությունները, դպրոցի տնօրենությունը, ուսուցչական կազմը, աշակերտներն ու նրանց ծնողները։ Հարցը, թերեւս, այն է, թե ով եւ որքան է շահագրգռված իրականում։

ԱՂԱՎՆԻ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ
Բյուրական

«Ջավախքում չկան անջատողական տրամադրություններ»

Վրաստանի նախագահը կարեւորում է Թբիլիսիից Ախալքալաքով Թուրքիա տանող ճանապարհի բարեկարգումը

«Թբիլիսի-Ծալկա-Նինոծմինդա եւ ընդհանրապես Սամցխե-Ջավախեթիի ճանապարհները պետք է բարեկարգել։ Փաստորեն՝ նոր ճանապարհ կառուցել։ Երբեմն ասվում է, թե այնտեղ կան անջատողական տրամադրություններ եւ այլն։ Եթե նույնիսկ կա դրա հիմնավորումը (այդ տարածաշրջանում ապրում են մեզ հավասարիմ մարդիկ՝ վրացիներ, հայեր, ադրբեջանցիներ, հույներ) եւ եթե որեւէ մեկն այդ մասին խոսում է, ապա միայն այն պատճառով, որ այդ ճանապարհներով Թբիլիսի հասնելը փաստորեն անհնար է։ Ժամանակին ես աջակցեցի, որպեսզի կառուցվի երկաթգիծ (Թբիլիսի-Ախալքալաք-խմբ.), բայց որն այսօր լրիվ բեռնվածությամբ չի աշխատում։ Բացի այդ, երկաթուղին երբեք չի կարող փոխարինել ավտոճանապարհին։ Ահա թե ինչու պետք է մտածել այդ ճանապարհի (Թբիլիսի-Նինոծմինդա) մասին եւ սկսել շինարարական աշխատանքներ։ Հավանաբար հինգ-վեց տարի է պետք, բայց անհրաժեշտ է անպատճառ սկսել այդ, ինչպես նաեւ Ախալքալաքից Թուրքիայի սահման տանող ճանապարհի բարեկարգումը», երեկ վրացի ճանապարհաշինարարների հետ Թբիլիսիի օպերայի եւ բալետի թատրոնում հանդիպման ժամանակ ասել է նախագահ Շեւարդնաձեն։

Գերազանցապես հայերով բնակեցված Ջավախքում անջատողական տրամադրությունների բացակայությունը հաստատում է նաեւ վրացական ընդդիմության առաջնորդներից Զուրաբ Ժվանիան։

«Ես ուզում եմ հայտարարել, որ Նինոծմինդայում եւ Ախալքալաքում անջատողական զարգացումների որեւէ հիմքեր չկան։ Այդ տարածաշրջանը գիտեմ շատ լավ, Ջավախքի առաջնորդների հետ ունեմ լավ հարաբերություններ։ Այնտեղ կան որոշակի անջատողական խմբեր, բայց դրանք լուսանցքային են, չեն արտահայտում տեղի բնակչության մեծամասնության կարծիքը եւ ձգտումները։ Ջավախքում գլխավոր խնդիրը Վրաստանի կառավարության կողմից այդ տարածաշրջանի հանդեպ քաղաքական կուրսի բացակայությունն է։ Մենք պետք է ցույց տանք, որ փորձում ենք լուծել այդ մարդկանց խնդիրները, փորձենք Ախալքալաքը մոտեցնել Թբիլիսիին, փորձենք նոր կապեր, նոր «կամուրջներ» կառուցել, մինչդեռ տպավորություն է ստեղծվում, որ Թբիլիսին կանխամտածված փորձում է իրեն հեռացնել, մեկուսացնել Ախալքալաքից», վերջերս «Սիվիլ Ջորջիա» էլեկտրոնային թերթին տված հարցազրույցում ասել է Ժվանիան։

Ջավախքի առաջնորդներից «Վիրք» կուսակցության ղեկավար Դավիթ Ռստակյանն «Ազգի» հետ զրույցում նշեց, որ «Ախալքալաքում քաղաքական իրավիճակը բարդ է, որն արտահայտվում է աննախադեպ արտագաղթով»։

«Վրաստանի կառավարության՝ Ջավախքին վերաբերող սոցիալ-տնտեսական ծրագրերի խոստումները ձեւական են, ինչը մեզ հիասթափեցնում է։ Այս տարածաշրջանում զարգացման բանկ անգամ գոյություն չունի», ասաց Ռստակյանը։

Վերջերս Վրաստանի կառավարության ընդլայնված նիստում Ախալքալաքի շրջանային վարչակազմի ղեկավար Արտուշ Համբարձումյանը պաշտոնաշար անձանց, այդ թվում նախագահ Շեւարդնաձեի ուշադրությունը հրավիրեց այն փաստին, որ վրացի լրագրողները, այցելելով Ջավախք, տեղի բնակչությանը շտապում են հարցնել. «Ինքնավարություն ուզո՞ւմ եք»։

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ
Թբիլիսի

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան ԺԹ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
Ֆաքս: 374-1-562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրէն
ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ / հեռ. 529353
Համակարգ. ծառայութիւն / հեռ. 582483
Շուրջօրյա լրահավաք ծառայություն / հեռ. 529353
Apple Macintosh համակարգչային շարուածքը «Ազգ» թերթի
Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ, առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան, խստիւ արգելւում են, համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի։
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan, Armenia, 375010

ԼՐԱՆՈՒՄ Է ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՄԱՐԳԱՐՅԱՆԻ ՎԱՐՉԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԵՐԵՔ ՏԱՐԻՆ

Եվս մի քար պետության ամրացող պատին

Երկու օրից՝ մայիսի 12-ին, կլրանա երրորդ հանրապետության 10-րդ վարչապետ Անդրանիկ Մարգարյանի պաշտոնավարման երեք տարին: Ի՞նչ տվեցին այդ տարիները երկրին ու ժողովրդին: Ի՞նչ հաջողվեց անել եւ կամ ի՞նչ չհաջողվեց վարչապետին ու նրա գլխավորած կառավարությանը: Պատասխանները գտնելուց առաջ հարկ է հիշել, թե ինչպիսի՞ ծանր տարիներ էին դրանք, եւ թե ի՞նչ էր նշանակում կառավարության ղեկը ստանձնել ներքին քաղաքական ճգնաժամի մեջ հայտնված, տնտեսապես ու ֆինանսապես անմխիթար վիճակում գտնվող երկրում: Այսօր, անցած երեք տարիների հեռավորությունից, ծանր ու թեթեւ անելով արվածն ու չարվածը, կարող ենք վստահաբար ասել, որ դա ի զորու էր անել նա, ով իր ողջ կենսագրությամբ, գաղափարակիցների հետ անցած պայքարի փորձով պատրաստ էր կրելու իր բաժին պատասխանատվությունը, երկրի համար այդ դժվարին պահին մի կողմ չքաշվելով: Վարչապետ նշանակվելուց հետո սկսվեց ծանր, երբեմն անշնորհակալ, բայց համառ ու հետեւողական աշխատանքը երկրում քաղաքական կայունություն ապահովելու, քայլ առ քայլ տնտեսությունը ոտքի հանելու համար: Վարչապետն ու կառավարությունը, իհարկե, գիտակցում էին, որ բոլոր խնդիրները միանգամից չեն լուծվելու: Սակայն պետք էր անել առաջին քայլը՝ մեղմել հոկտեմբերի 27-ի ողբերգությունից հետո քաղաքական դաշտում տիրող լարվածությունը, վերականգնել փոխադարձ վստահությունը, իշխանության տարբեր թեւերի միջեւ համագործակցված աշխատանքը: Վարչապետի դիրքորոշումը հստակ էր. «Այլեւս պետք է բացառենք հանրապետության նախագահ-կառավարություն-Ազգային ժողով հակասությունները», ինչը կապահովեր խորհրդարանի մեծամասնության աջակցությունը գործադրին իր ծրագրերի իրագործման համար անհրաժեշտ օրենսդրական դաշտի ձեւավորման գործում: Որ դրանք միայն խոսքեր չէին, ապացուցվեց կառավարության ընթացիկ գործունեությամբ, անցած եռամյա ճանապարհով, խորհրդարանում քաղաքական բոլոր առողջ ուժերի հետ գործակցելու պատրաստակամությամբ եւ կարողությամբ: Այդ ճանապարհով ձեռք բերված ներքին քաղաքական կայունությունը նախապայման էր հետագա քայլերի համար:

Անդրանիկ Մարգարյանի վարչապետությամբ կառավարության գործունեությունը դարձավ նաեւ հնարավորինս թափանցիկ ու հրապարակային: Նախարարությունների ամենամյա հաշվետվությունները վարչապետին, կառավարության ծրագրի կատարման միջոցառումների ցանկի եւ ժամանակացույցի հաստատումը, դրանց արդյունքների հրապարակայնությունն ապահովելու նպատակը գործադիրի աշխատանքը ժողովրդին եւ հասարակությանը առավելագույնս հասանելի դարձնելն էր, կառավարության եւ իշխանությունների նկատմամբ ժողովրդի վստահության վերականգնումը:

Անցած տարիների ձեռքբերումների մասին խոսելիս, չի կարելի չնշել նաեւ խնդիրների լուծման նկատմամբ վարչապետ Անդրանիկ Մարգարյանի աշխատաոճը, համակարգված ու իրատեսական մոտեցումը: Լինելով վարչապետի անհատական խառնվածքի, բնավորության ամենաէական գծերից մեկը, իրատեսությունն իր որոշակի կնիքն է դրել նրա գլխավորած կառավարության ամբողջ գործունեության վրա: Այդպիսի մոտեցումը հնարավորություն տվեց բարձրացնելու ֆինանսական կարգապահությունը, պետական բյուջեի համար սահմանելու եռամսյակային համամասնություններ եւ խստորեն հետեւելու դրանց կատարմանը: Իսկ դա, իր հերթին, նախապայմաններ ստեղծեց երկրի առջեւ ծառացած տնտեսական ու սոցիալական հիմնախնդիրների լուծման համար: Անդրանիկ Մարգարյանի կառավարությանը անցած երեք տարիներին հաջողվեց այնպիսի բազա ստեղծել արդյունաբերության եւ ընդհանրապես տնտեսության զարգացման համար, որի շնորհիվ հնարավոր եղավ ոչ միայն կասեցնել բյուջետային ներքին պարտքերի կուտակումը, այլեւ արդեն այս տարվա սկզբին գրեթե ամբողջապես մարել նախկին պարտքերը, հնարավորության սահմաններում պարբերաբար բարձրացնել թոշակներն ու աշխատավարձերը, լուծել բնակչության՝ այդ թվում ուսուցիչների, բժիշկների, գիտնականների, սոցիալական բազմաթիվ խնդիրներ: Դրա հետ մեկտեղ կառավարությունը ուժ գտավ իր մեջ նաեւ պետական կառավարման համակարգի բարեփոխումներ սկսելու, կոռուպցիայի դեմ պայքարի հիմքերը դնելու, աղքատության հաղթահարման ռազմավարական ծրագիր մշակելու, փոքր ու միջին գործարարությունը խթանելու, վերջապես, տարեկան տնտեսական կայուն աճ ապահովելու:

Կառավարության գործունեության ծրագրում դրված խնդիրների մի մասը լուծման ավելի տեւական ժամանակ է պահանջում: Անդրանիկ Մարգարյանի վկայությամբ. «Յուրաքանչյուր տարի կառավարությունը իր աշխատանքային ծրագրում ընդգրկում է այդ տարվա լուծելիք բաժինը եւ քայլ առ քայլ առաջ գնում»: Իր գործունեության հիմքում դնելով շարունակականության գաղափարը, Անդրանիկ Մարգարյանի գլխավորած կառավարությունը մշտապես ջանացել է ամուր նախադրյալներ ստեղծել սկսված բարեփոխումների անշրջելիության համար: Այսինքն՝ ինչպես ինքն է նշում՝ «եւս մի քար ավելացնել պետության ամրացող պատին», շարունակելով աշխատել պետության հզորացման ու նրա քաղաքացիների բարեկեցության ապահովման համար, հանուն այն ազնիվ նպատակի, որ, ըստ Անդրանիկ Մարգարյանի, «Հայաստանում ոչ մի կառավարություն այսուհետեւ նախորդից ստացած ծանր ժառանգության ու դրա հետեւանքների հաղթահարման մասին չխոսածի»:

ԴԱՎԻԹ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

Գյուղատնտեսության վիճակն այնքան վատ չէ

«Եթե հանկարծ տարեվերջին պարզվի, որ գյուղատնտեսության մեջ աճ է արձանագրվել, չզարմանաք, լավ է վիճակը», այսպիսի անսպասելի հայտարարություն արեց ՀՀ գյուղնախարար Դավիթ Զադոյանը լրագրողների առաջ: Նրա գնահատմամբ, չնայած ցրտահարություններին, տարվա ցուցանիշները հիմնականում դրական են եւ անասնապահության, եւ բանջարաբոստանային կուլտուրաների առումով, թերեւս միայն խաղողն ու պտուղը քիչ լինեն: Հայտնի է, որ խաղողի այգիների մեծ մասը սառնամանիքների զոհ դարձավ: Բայց նույնիսկ այս դեպքում, ըստ նախարարի, չարիքի ազդեցության հետեւանքներն այնքան էլ ծանր չպետք է տանել: Բանն այն է, որ այդ այգիներից շատ-շատերը, բարեբախտաբար, արդեն ծերացած, հին տնկարկներ էին եւ պետք է քանդվեին, իսկ դա իրականացրեց բնությունը: Ճիշտ է, այս եւ գուցե հաջորդ տարիներին եւս գինեգործական արտադրությունները լուրջ խնդիրների առջեւ կկանգնեն: Լավատեսական հաշվարկներով, այս տարի 20-25 հազար տոննա խաղողի բերք կլինի, այգիների 30 տոկոսից ավելին թաղված էին, նվազագույն վնասներ էին կրել նաեւ թեք լանջերի տնկարկները: Խիստ տուժեցին միայն Արարատյան հարթավայրի ցածրադիր հատվածներում գտնվող այգիները: Այնուամենայնիվ, անցած տարվա ցուցանիշների համեմատ, այս տարվա սպասվելիքը խիստ համեստ է: Անցած տարի խաղողի բերքը հասել է 80 հազար տոննայի, որից մթերվել է 47 հազար տոննա:

Անցած տարվա դեկտեմբերյան եւ նոր տարեսկզբի ցրտերից ընդհանուր առմամբ տուժել են հանրապետության 73 հազար գյուղացիական տնտեսություններ:

Սառնամանիքների պատճառած կորուստներն ինչ-ինչ չափով վերականգնելու համար գյուղնախարարությունն օգնության առաջարկով դիմել է Համաշխարհային բանկին: 2,5 մլն, 3 մլն 300 հազար, 4 մլն 800 հազար դոլարի արժողությունների 3 ծրագիր է ներկայացվել վերջինիս: Բանակցությունների արդյունքներից ակնկալվում է, որ մինչեւ 4 մլն դոլարի աջակցություն կլինի: Եվ գուցե հաջողվի վերջին տարիներին արված գյուղատնտեսական խնդիրների բեռը թեթեւացնել: «Այդ դեպքում հնարավորություն կստեղծվի սերմնաբուծարաններ հիմնել, լուծել կարտոֆիլի սերմացուի, խաղողի, ծիրանենու եւ դեղձենու հարցերը, եւ ընդամենը 2-3 տարի հետո մենք արդեն դրսից անգամ կարտոֆիլի սերմացու չենք ներկրի, ու դա մեզ համար փրկություն կդառնա», ասում է Դավիթ Զադոյանը: Ասենք, որ մեր կառավարությունն իր հերթին 1,2 մլն դոլար վարկի թույլտվություն է վերցրել գյուղացիներին պարարտանյութի տեսքով օգնություն հասկացնելու համար:

Ն. Գ.

Սահմանադրական բարեփոխումների փաթեթն անծանոթ է մեր հասարակությանը

Ազգային ժողովի նոր կազմի ընտրության հետ մայիսի 25-ին մեզանից յուրաքանչյուրը «այո» կամ «ոչ» է ասելու սահմանադրական բարեփոխումների փաթեթին:

Պետության գլխավոր օրենքի բարեփոխումը մենք ստանձնել էինք դեռեւս Եվրախորհրդի առջեւ մեր պարտավորությունների շրջանակում: Սակայն «ի՞նչ են ենթադրում այդ բարեփոխումները» հարցին, կարծում եմ, մեր քաղաքացիները կդժվարանան պատասխանել: Քննարկումներ չկան, գոնե առայժմ, իսկ ժամանակ շատ չի մնացել:

Առավել եւս, որ փորձագետների պնդմամբ նման փաստաթղթերի հրապարակային քննարկման համար ամիսներ եւ անգամ տարիներ են տրամադրվում: Թերեւս կազմակերպվում են հրապարակային մասնագիտական լուսաբանումներ, պարզաբանվում տարբերությունները գործող փաստաթղթի հետ, ներկայացվում այդ փոփոխությունների անդրադարձը մեր իրականության վրա: Գուցե ստեղծվում է այս ամենով զբաղվող հատուկ մարմին: Մեզանում առայժմ այդ քննարկումների փոխարեն հասարակությունն ականատես է քաղաքական շահարկումների:

Քաղաքական դաշտի մի մասը պնդում է, որ բարեփոխումներն իսկապես բարեփոխումներ են: Մի մասը չի դադարում հայտարարություններ անել, որ եթե այս փաթեթը դառնա գործող սահմանադրություն, երկիրը կվերածվի բռնապետության, կվտանգվի նրա անվտանգությունը եւ այլն:

Իրերի նման դրությամբ, եթե անգամ մեր ընտրողները գնան ընտրատեղամասեր, չնայած «քարոզարշավի» բացակայությանը, ապա ստացվում է, որ «այո» կամ «ոչ» ասելու միակ կողմնորոշումը նրանց քաղաքական նախընտրությունն է լինելու:

Սահմանադրական բարեփոխումներ, ի թիվս օրենսդրական ու իրավական մյուս փոփոխությունների, մենք հանձն ենք առել քաղաքացիական հասարակություն կառուցելու, եվրոպական արժեքներին ինտեգրվելու միտումով, ինչպես կրկնում են մեր պաշտոնյաներն ամենաբարձր մակարդակով:

Ուրեմն, չպիտի սպասենք, թե բարեփոխված սահմանադրությունն ու օրենսդրությունն ինքնաբերաբար կվերածեն մեզ քաղաքացիական հասարակության: Բուն գործընթացը եւս կարելի է օգտագործել դրա համար:

ԼԻԼԻԹ ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ

Եռատոնի հանդիսություններ Արցախում

Սկիզբը՝ էջ 1

Հայ ժողովրդի համար մայիսյան եռատոնի պատմական մեծ նշանակության մասին զեկուցումով հանդես եկավ ԼՂՀ ՊԲ հրամանատարի դաստիարակության գծով տեղակալ, գնդապետ Վլադիմիր Խաչատրյանը: Հրապարակվեց նաեւ ՀՀ պաշտպանության նախարար Սերժ Սարգսյանի ողջույնի հեռագիրը:

ԼՂՀ նախագահ Ա. Ղուկասյանը նույնպես շնորհավորելով տոների առիթով՝ պետական պարգեւներ հանձնեց ռազմական եւ հասարակական-քաղաքական գործունեությամբ աչքի ընկած մի խումբ անձանց: Այդ շրջանակում «Գրիգոր Լուսավորիչ» շքանշան հանձնվեց Անգլիայի Լորդերի պալատի փոխնախագահ, հայ ժողովրդի նվիրյալ բարեկամ Քերոլայն Քոքսին: Բարոնուհու պարգեւատրումը համընկավ նրա Արցախ կատարած 54-րդ այցին:

«Երախտագիտություն» մեդալով պարգեւատրվեց նաեւ Ֆրանսիայից ՌԱԿ կենտրոնական վարչության անդամ Լեւոն Քեթաքչյանը եւ տիկինը՝ Նադյան, որոնք ԼՂՀ տնտեսական զարգացման գործում իրենց անուրանալի ավանդն ունեն:

Մայիսիննյան տոնական ծրագիրն առավել հագեցած էր հաջորդ օրը: Միջոցառումները սկսվեցին Ստեփանակերտի կայազորի զինծառայողներից բաղկացած զորասյուների շքերթով մայրաքաղաքի փողոցներով: Այնուհետեւ մարդկանց հոսքն ուղղվեց դեպի Ստեփանակերտի հուշահամալիր, որտեղ ծաղիկներ դրվեցին նահատակների հիշատակը հավերժացնող հուշակոթողի պատվանդանին: Ժամը 11-ին հուշահամալիր այցելեցին նախորդ օրվա երեկոյան Ստեփանակերտ ժամանած ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը, Հայաստանի եւ ԼՂՀ ղեկավար այրեր: Նրանք ծաղիկներ դրեցին նաեւ Շուշին ազատագրած առաջին տանկի պատվանդանին եւ Շուշիում՝ սպարապետ Վազգեն Սարգսյանի հուշարձանին:

Տոնական ծրագրի շրջանակներում Ստեփանակերտում կազմակերպվեցին մարզական մի շարք միջոցառումներ եւ համերգային ելույթներ Արցախի եւ Հայաստանի գեղարվեստական խմբերի կատարմամբ: Երեկոյան մայրաքաղաքում տեղի ունեցավ տոնական հրավառություն:

Սկիզբը էջ 1

Այս ամենը տխրեցնում է: Բայց, կարծում եմ, առկա են նաեւ իրադրության որոշակի կայունացման նշաններ: Թե՛ քաղաքական ընտրախավը եւ թե՛ ամբողջ հասարակությունը ըստ երեւույթին ենթագիտակցորեն հասկանում են, որ չի կարելի անչափ ուժգին ցնցել հայկական պետականության նավակը:

Արտաքին մարտահրավերներն այնքան ուժեղ են, որ կարող են խեղդվել նավակի բոլոր մարդիկ: Եվ այդ խաղում դժվար թե հաղթողներ լինեն:

Իրաքի պատերազմից հետո միանգամայն ակնհայտ է, որ նոր ժամանակաշրջան է սկսվում Հարավային Կովկասի, Մերձավոր Արեւելքի եւ Կենտրոնական Ասիայի պատմության մեջ: Սկսվել է բազմաթիվ հին ու նոր քաղաքական ֆիգուրների դերի ու նշանակության վերաիմաստավորման գործընթաց: Ուստի Հայաստանի պետությունն ու իշխանությունները որքան արագ հանդես գան տնտեսական եւ սոցիալական զարգացման համակողմանի ծրագրով, ունենալով նի իշխանության օրինականությունը եւ միջպետական հարաբերությունների խնդիրներ ստեղծում իրենց բնակության երկրի ու պատմական հայրենիքի միջեւ:

Ես կարծում եմ, որ դա չափազանց վտանգավոր եւ վնասակար դիրքորոշում է, որը, ցավոք, ցույց է տալիս հայ ժողովրդի ու հենց սփյուռքի թուլությունն ու մասնատվածությունը, սփյուռքի եւ հայրենիքի միջեւ ամուր կապերի բացակայությունը: Դա թուլացնում է համահայկական ճակատը: Անկախ վերաբերմունքից, հայկական խնդիրների լուծումը հայ ժողովրդի գործն է:

– Ինչո՞ւ պաշտպանեցիք Ռոբերտ Քոչարյանի թեկնածությունը եւ առհասարակ ինչո՞ւ եք միջամտում Հայաստանի ներքին քաղաքականությանը:

– Մեզ համար դա հասարակ հարց չէր: Հրավիրեցինք Ռուսաստանի հայերի միության խորհուրդ, որին ներկա էին Ռուսաստանի գրեթե 60 շրջանների հայկական համայնքների ներկայացուցիչներ, երկար քննարկեցինք այդ խնդիրը եւ ի վերջո մի շարք վարչակազմը, հատկապես վերջին 2 տարում, կտրուկ ուժեղացրել է գործունեությունը ռուսաստանյան ուղղությամբ: Դրա արդյունքները շոշափելի են «Գույք պարտքի դիմաց» համաձայնագրում: Դրա շնորհիվ տասնյակ հազարավոր մարդիկ կարող են ապրել եւ աշխատել հայրենիքում:

Բացի դրանից, վերջին 2 տարում խորացել են Հայաստանի իշխանությունների կապերը տարբեր երկրների հայ համայնքների եւ Ռուսաստանի հայերի միության հետ: Արդյունավետ գործընկերությունը մեզ թույլ տվեց արտահայտվել Ռոբերտ Քոչարյանի թեկնածության օգտին:

– Ինչո՞վ է բացատրվում Ձեր դաշինքը ռամկավարների հետ:

– Ռուսաստանի հայերի միությունը Հայաստանում իրականացնում է մի ամբողջ շարք տնտեսական, կրթական եւ գիտական ծրագրեր: Հուսով եմ, ամենքին հայտնի է հայկական դպրոցների համակարգչավորման մեր ծրագիրը: Ամեն տարի Հայաստանում Ռուսաստանի հայերի միության օրերի տոնակատարության ընթացքում հարյուրավոր ներ եւ ակտիվիստներ: Նա ունի միջազգային կապեր, ինչը մեզ համար նույնպես շատ կարեւոր է, քանի որ նաեւ այդ կուսակցության աջակցությունն ենք ակնկալում Հայկական համաշխարհային կազմակերպության ստեղծման գործում: Հարկ է նշել նաեւ կուսակցության ազատական կողմնորոշումը եւ արժեքները, ինչպես նաեւ այն փաստը, որ ՀՌԱԿ-ը մասնակից չէ ինչ-ինչ սկանդալների եւ անվայել գործերի: Բացի դրանից, այդ կուսակցությունը պատրաստ է արդիականանալ՝ դառնալ բուն Հայաստանի տնտեսական ու սոցիալական քաղաքականության արդյունավետ գործիք:

Այդ ամենը մեզ հիմք տվեց մեր միությանը կողմնորոշելու դեպի հենց այդ կուսակցությունը: Թե ինչպես կզարգանա համագործակցությունը, ցույց կտա կյանքը, բայց առայժմ մենք գոհ ենք մեր համագործակցության արդյունքներից եւ հույս ունենք, որ կլինի երկարաժամկետ:

– Որո՞նք են Ռուսաստանի հայերի միության առաջիկա նպատակները:

– Ինչպես հայտնի է, Ռուսաստա-

մաշխարհային նոր չափանիշներին համապատասխան, որտեղ մի կողմից ստեղծենք Հայաստանում գործարարության եւ սպորտի զարգացման ենթակառույց, իսկ մյուս կողմից հայ մարզիկներին հնարավորություն տանք ռուսաստանցի մարզիչների օգնությամբ արդյունավետորեն պատրաստվելու օլիմպիական խաղերին ու Եվրոպայի եւ աշխարհի առաջնություններին, ըստ արժանվույն ներկայացնելու Հայաստանն այդ մրցումներում:

Դժվար է նույնիսկ թվարկել այն բոլոր խնդիրները, որ մեր առջեւ դրել ենք այս տարի: Բայց միության ներկայիս աշխատանքի գլխավոր ուղղությունը Հայկական համաշխարհային կազմակերպության ստեղծումն է, որի մասին որոշում ընդունվեց Մոսկվայում 2002 թ. հոկտեմբերին անցկացված համաժողովում: Հոկտեմբերին Մոսկվայում կայանալիք կազմակերպության հիմնադիր համագումարի նախապատրաստման շրջանակներում ես, որպես Ռուսաստանի հայերի միության նախագահ, մի ամբողջ շարք այցելություններ եմ

Չի կարելի ցնցել հայկական պետականության նավակը

Հարցազրույց Ռուսաստանի հայերի միության նախագահ Արա Աբրահամյանի հետ

սեփական ժողովրդի վստահության քվեն, այնքան ծանրակշիռ կլինեն նրանց դիրքերն ու հնարավորությունները թե՛ դաշնակիցների ու գործընկերների եւ թե՛ հակառակորդների հետ վարվող բանակցություններում:

Մենք չպետք է մոռանանք, որ քաղաքական կայունության բացակայությունը նպաստում է Հայաստանի բնակչության արտահոսքին, որն առաջին հերթին կօգնի մեր թշնամիների նպատակների ու խնդիրների իրականացմանը:

Կռիվը, ատելությունը եւ անձնական հավակնությունները չպետք է մթագնեն բանականությունը եւ խանգարեն տեսնելու երկրի առավել լայն հեռանկարները: Այս կապակցությամբ չեմ կարող չնշել մի ցավալի փաստ: Սփյուռքի որոշ համայնքներում ոմանք, ղեկավարվելով թերեւս բարի մտադրություններով, ցավոք, վնաս են պատճառում իրենց պատմական հայրենիքին:

Արդեն Հայաստանի նախագահական ընտրություններից հետո ԱՄՆ որոշ քաղաքներում թեկնածուներից մեկի օգտին ցույց կազմակերպելու փորձերը, իմ կարծիքով, անչափ կարճատես դիրքորոշման դրսեւորում են: Տվյալ դեպքում կազմակերպիչները ոչ թե օգնում են իրենց թեկնածուին, այլ փաստորեն վարկաբեկում են թե՛ նրան եւ թե՛ Հայաստանը, քանի որ կասկածի տակ են դնում Հայաստա-

պատճառներով եզրակացրինք, որ չենք կարող չարտահայտվել Հայաստանի ընտրությունների առթիվ ու առհասարակ չենք կարող հեռու մնալ Հայաստանի ներքին քաղաքականությունից:

Այսօր ավելի քան 2,5 մլն հայ է ապրում Ռուսաստանի Դաշնությունում: Նրանց կես միլիոնից ավելին Հայաստանի քաղաքացիներ են: Այդ հայերի գերակշիռ մասը ներգրավված է այս կամ այն շրջանային համայնքում, որոնց միավորում է Ռուսաստանի հայերի միությունը: Այսպիսով, մեր կազմակերպությունում կան հսկայական թվով ՀՀ քաղաքացիներ, որոնք ամեն դեպքում պետք է արտահայտեին իրենց կամքն այդ ընտրություններում: Եվ մենք հնարավոր գտանք մեր միության միջոցով արտահայտել այդ մարդկանց, ինչպես նաեւ վերջերս ՌԴ քաղաքացիություն ստացած մյուս հայերի կամքը, որոնք կապված են մնում Հայաստանին:

Ինչ վերաբերում է Ռոբերտ Քոչարյանի օգտին մեր ընտրությանը, դա պայմանավորված էր մի քանի գործոններով: Նախ, ներկայիս իշխանությունները որոշակի դրական տեղաշարժերի են հասել տնտեսության մեջ, սոցիալական կյանքում, արտաքին քաղաքականության մեջ: Բացի դրանից, մեզ համար անհամեմատ կարեւոր է, որ Քոչարյանի ներկայիս

համակարգիչներ են նվիրվում Երեւանի եւ Հայաստանի մյուս մարզերի, այդ թվում Լեռնային Ղարաբաղի դպրոցներին:

Հայտնի է մեր համագործակցությունը Հայաստանի գիտությունների ակադեմիայի եւ Սլավոնական համալսարանի հետ, որոնց հետ մեր միությունը մի ամբողջ շարք համատեղ ծրագրեր է իրականացնում: Մենք բավական լուրջ ծրագիր ենք մշակել Հայաստանում փոքր ու միջին գործարարության ստեղծման ու զարգացման նպատակով:

Վերջերս մենք ավելի ու ավելի էինք համոզվում, որ մեզ համար շատ դժվար է աշխատել Հայաստանում, չունենալով սեփական կառույցներ: Մենք կանգնած էինք ընտրության առջեւ. կամ ստեղծել սեփական կառույցներ եւ դրանց միջոցով իրագործել մեր տնտեսական, կրթամշակութային, գիտական ու սոցիալական ծրագրերը, կամ էլ գտնել գործընկեր, որի հետ կկարողանայինք կենսագործել այդ ծրագրերը:

Ռամկավար Ազատական կուսակցությանն ընտրելը պատահական չէր: Այդ կուսակցությունը լիբերալ-դեմոկրատական ուղղվածություն ունի, հայկական ազգային կուսակցություն է, որ գոյություն ունի 118 տարուց ի վեր: Տարբեր ժամանակներում բազմաթիվ արժանավոր մարդիկ եղել են այդ կուսակցության անդամ-

նի հայերի միությունն զբաղվում է ռուսաստանցի հայերի ազգային ինքնության պահպանմանը նպաստող պայմանների ապահովմամբ, օժանդակում է համայնքների մշակութային-լուսավորչական գործունեությանը, տեղական վարչակազմերի կամ իրավապահ մարմինների հետ ծագող խնդիրների լուծմանը, անցկացնում է համառուսաստանյան սոցիալ-մշակութային միջոցառումներ:

Առկա են մի ամբողջ շարք տնտեսական նոր նախագծեր, որոնք մենք փորձում ենք իրականացնել: Ի դեպ, մայիսի 19-ին մենք Երեւան կժամանենք ՌԴ արդյունաբերության, գիտության ու տեխնոլոգիաների նախարար Իլյա Կլեբանովի, ուրիշ նախարարների եւ ռուսաստանցի գործարարների հետ, որպեսզի քննարկենք, թե ինչպիսի ներդրումներ կարելի է անել Հայաստանի տնտեսության մեջ եւ հետեւաբար ինչպիսի նոր աշխատատեղեր կարելի է ստեղծել:

Չեմ կարող չնշել աշխատանքի եւս մեկ ուղղություն, որն ակտիվորեն որդեգրել է մեր միությունը: Ես նկատի ունեմ համագործակցությունը Ռուսաստանի սպորտպետկոմի հետ՝ Ծաղկաձորը որպես մարզական լուրջ բազա վերականգնելն արագացնելու նպատակով: Այնտեղ անցյալում խորհրդային սպորտի օլիմպիական չեմպիոններ էին պատրաստվում: Ուզում ենք այն վերանախագծել հա-

կատարել տարբեր երկրներ: Հանդիպումներ եմ ունեցել Արգենտինայի, Լիբանանի, Ֆրանսիայի, Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների հայկական համայնքների առաջնորդների, ինչպես նաեւ այդ երկրների պետական ու հասարակական գործիչների հետ: Այդ հանդիպումների ընթացքում ես համայնքների, կուսակցությունների եւ հասարակական կազմակերպությունների ղեկավարներին բացատրել եմ նոր ստեղծվելիք կազմակերպության նպատակներն ու խնդիրները:

Ընդհանուր առմամբ մենք պատրաստ ենք եւ վճռականորեն տրամադրված ենք շարունակելու այդ աշխատանքը, հոկտեմբերին ըստ արժանվույն անցկացնելու հիմնադիր համագումարը, որպեսզի իրոք ստեղծենք բոլոր հայերի ջանքերը միավորող կազմակերպություն: Դա անհրաժեշտ է հայ ժողովրդի առջեւ ծառացած երեք արմատական հարցերի լուծման համար: Դրանք են՝ Ցեղասպանության ճանաչումը եւ դրանից բխող բոլոր խնդիրները, Լեռնային Ղարաբաղի խնդրի լուծումը եւ Հայաստանի տնտեսության վերելքը, որն այսօր վճռական հարց է յուրաքանչյուր հայի, յուրաքանչյուր քաղաքական կուսակցության եւ հասարակական շարժման համար: Միայն տնտեսապես ուժեղ Հայաստանը հնարավորություն կունենա գոյատեւելու ներկա բարդ պայմաններում եւ լուծելու հասարակության առջեւ ծառացած կենսական խնդիրները:

«Կոնկրետ ծրագրեր կան գործարարության զարգացման համար»

Սկիզբը էջ 1

Այդ ցուցանիշին հասնելն արդեն իսկ լրջագույն հաջողություն կլիներ: Կցանկանայի նաեւ նշել, որ այնպես չի լինելու, որ 2022 թ. միանգամից գա: Յուրաքանչյուր 1 կամ 4 տարվա համար պետք է ունենանք համեմատական աճ եւ դրան համապատասխան ցուցանիշներ:

– ՀՌԱԿ-ն իրեն հռչակել է միջին խավի քաղաքական ներկայացուցիչ եւ պաշտպան: Ովքե՞ր են պատկանում միջին խավին եւ ի՞նչ պետք է անել, որպեսզի այդ խավը ձեւավորվի ու կայանա:

- Միջին խավը չեն ստեղծում, ինչպես ասում են որոշ քաղաքական գործիչներ: Կոնկրետ ծրագրեր են պետք, որոնք ուղղված կլինեն այն միջավայրի ստեղծմանը, որը կնպաստի միջին խավի կայացմանը: Պետք է ստեղծել ենթակառուցվածքներ, որպեսզի արտադրությունը զարգանա, որակյալ եւ մրցունակ արտադրանք թողարկվի: Նման մի ծրագիր կուսակցությունը իրականացնելու է Ռուսաստանի հայերի միության (ՌՀՄ) հետ: Գիտեք, որ վերջինիս նախագահ Արա Աբրահամյանի կողմից ստեղծվել է Հայաստանի զարգացման հիմնադրամ 50 մլն դոլար կապիտալով: Այժմ մենք ընդունում ենք բիզնես-ծրագրեր, որոնք պետք է գնահատի փորձագիտական խումբը: Դրական եզրակացության դեպքում հիմնադրամը տարբեր եղանակներով՝ վարկ, ուղղակի ներդրում, կֆինանսավորի այդ ծրագրերը: Ի դեպ, Ռուսաստանի հայերի միությունն աջակցելու է նաեւ արտադրանքի իրացմանը Ռուսաստանի շուկայում: Այդ ժամանակ այսպես կոչված «օլիգարխների» ազդեցությունն էլ այն չի լինի, ինչպես հիմա:

Վերադառնալով այն հարցին, թե ովքե՞ր են համարվում միջին խավի մարդիկ, նշեմ, որ դրանք միայն մանր ու միջին սեփականատերերը չեն, ինչպես ասում է մեր քաղաքական կուսակցություններից մեկի ղեկավարը: Ամբողջ աշխարհում միջին խավի մեջ են մտնում ինժեներները, բժիշկները, իրավաբանները, տարբեր բնագավառների մասնագետները եւ այլն:

– Կուսակցության ծրագրերի իրականացմանը գործող օրենսդրությունը նպաստո՞ւմ է:

- Ինչ վերաբերում է օրենքներին, ապա աշխարհում վատ օրենքներ համարյա չկան: Այլ է կիրառման մեխանիզմը: Կա պետական ապարատի միջին բյուրոկրատական օղակ, որն անմիջականորեն շփվելով ժողովրդի հետ դժվարություններ է ստեղծում, իր անձնական շահերը հետապնդում: Ի՞նչ պետք է անել:

Դարձյալ ամեն ինչ փոխկապակցված է: Եթե տնտեսությունը զարգանա, հարկային մուտքերն ավելանան, աշխատավարձերը բարձրանան, այս երեւույթը կնվազի: Չեմ ասում, որ կաշառակերությունն իսպառ կվերանա: Դրա դեմ պայքարելու երկու ձեւ կա՝ առաջինը, երբ պաշտոնյան կգիտակցի, որ չարժե ռիսկի դիմել եւ կաշառք վերցնել, քանի որ կորցնելու է լավ աշխատանք, լավ աշխատավարձ: Եվ երկրորդը, երբ ամբողջատիրական համակարգի ժամանակ դրա դեմ պայքարում են բացառապես խիստ պատիժներով: Մենք պետք է գնանք առաջին ճանապարհով: Ապահովենք լավ պայմաններ եւ միաժամանակ բարձրացնենք պատասխանատվությունը:

Ենթադրենք, թե մեր օրենքները լավն են, չնայած հիմնականում թարգմանված եւ արտագրված են ֆրանսիական, ռուսական օրենքներից, բայց պետք է պայմաններ ստեղծել, որ դրանք աշխատեն:

– Որքանո՞վ է հարկային օրենսդրությունը նպաստում գործարարության զարգացմանը, հետեւաբար նաեւ միջին խավի կայացմանը: Ինչպե՞ս եք վերաբերվում կուսակցությունների՝ հարկային դրույքաչափերն իջեցնելու խոստումներին:

– Հարկեր իջեցնելն ինքնանպատակ չէ: Բնական է, որ բարձրացնելը բացասաբար է ընկալվում: Կա հարկերի օպտիմալացման հասկացություն: Արտադրողը, առեւտրականը պետք է շահագրգռված լինի ոչ թե ստվեր մտնել, այլ հարկ վճարել: Դրա համար հարկերը պետք է խելամտորեն սահմանել, իսկ պատիժը դրանք չվճարելու համար՝ խստացնել:

– Բանկային համակարգի կայացած-չկայացած լինելու մասին տարբեր կարծիքներ են հնչում: Ո՞րն է Ձեր տեսակետը:

- Բանկային համակարգը չի կայանա մեր երկրում, որովհետեւ չկա «երկար փող»: Բնակչությունը պետք է ունենա գումար եւ վստահություն՝ բանկերում երկարաժամկետ ներդնելու համար: Միայն «երկար փողերը» կարելի է ներդնել արդյունաբերության մեջ, ինչի բացակայության պատճառով, ունենալով մեծ ռեսուրսներ, մեր բանկերը չեն կարողանում դա անել:

– Դարձյալ նախընտրական խոստումների շարքում հիշատակվում է խորհրդային տարիներին պահ տված ավանդների վերադարձը: Դա իրատեսակա՞ն է:

– Քաղաքական ուժ կա, որի ղեկավարը խոստանում է այդ հարցը բարձրացնել խորհրդարանում: Նման մոտեցումը յուրահատուկ է այն ուժերին, որոնք իրենց ընտրարշավը կառուցում են պոպուլիզմի եւ ժողովրդի կողմից ճշմարտությունը չտարբերելու հանգամանքների վրա:

Սակայն հուսով եմ, որ ժողովուրդը կհասկանա ճշմարտությունը: Այդ խնդիրը լուծելու հնարավորություն կստեղծվի, երբ երկիրը զարգացած լինի: Իմիջիայլոց, ՀՌԱԿ ատենապետն առաջարկել է բյուջեից խորհրդարանում ներկայացված կուսակցություններին (այդ թվում վերոնշյալ խոստմամբ հանդես եկող) հատկացվող գումարն ուղղել ավանդների վերադարձմանը: Ինչո՞ւ մինչեւ հիմա չեն արձագանքել:

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

ԱԶԳ

Միջազգային

ԱՄՆ պաշտպանության փոխնախարար Պոլ Վուլֆովիցից եւ փոխպետքարտուղար Մարկ Գրոսմանից հետո Թուրքիային հասցեագրված կշտամբանքներով ասպարեզ իջավ նաեւ Պենտագոնի նախկին գլխավոր խորհրդական Ռիչարդ Փեռլը։ Եթե Վուլֆովիցը հակաիրաքյան պատերազմում ԱՄՆ-ի նկատմամբ որդեգրած դիրքորոշման համար սպառնում էր Թուրքիային, իսկ Գրոսմանը պահանջում էր նրանից կուսակցությունների քաղաքական այն գործիչներից, որոնց հետ տարիներ շարունակ շփվում էինք, եւ ԱՄՆ-ում դիվանագիտական ծառայության մեջ եղած նախկին դեսպանների վերաբերմունքից»։

Այնուհետեւ Փեռլը Սիրիայի եւ Իրանի հարցում լիարժեք համագործակցություն է պահանջել Թուրքիայից եւ այդ համագործակցությունը համարել է թուրք-ամերիկյան հարաբերությունների նախկին մակարդակը վերականգնելու անհրաժեշտ նախապայմանը։ Նա միաժամանակ, մասնանշելու համար Թուրքիայից պաշտոնական Վաշինգտոնի հիասթափության գլխավոր պատասխանատուին, քննադատել է թուրքական բանակին, թե բանակը Մեջլիսում ամերիկյան զորքերի տեղակայման օրինագծի մերժումից հետո միայն ասպարեզ իջավ։ Փեռլն ասել է. «Եթե թուրքական զինված ուժերը նախապես արտահայտվելու լինեին օրինագծի օգտին, ապա դա միանգամայն դրականորեն կանդրադառնար Մեջլիսի որոշման վրա»։

ԱՄՆ-ը շարունակում է կշտամբել Թուրքիային

Նշանառության գլխավոր թիրախը թուրքական բանակն է

զինված ուժերը հակաիրաքյան պատերազմի հարցում միասնավոր հապաղել են արձագանքել ԱՄՆ-ին, որպեսզի Թուրքիայի տարածքում ամերիկյան 62 հազարանոց զորքի տեղակայման պահանջը մերժելու համար Վաշինգտոնի նշանառության թիրախը դառնան «Արդարություն եւ բարգավաճում» կուսակցության իշխանությունները։

Որքանո՞վ է համապատասխանում իրականությանը Հենրի Բարքիի տեսակետը, դժվար է ասել։ Բայց որ Թուրքիայում ԱՄՆ-ի գլխավոր պատվարը թուրքական զինված ուժերն են, ակնհայտ է։ Ուրեմն միանգամայն տրամաբանական է, որ Վաշինգտոնը հենց այդ ուժերից հիասթափվի։ Ինչ վերաբերում է «Արդարություն եւ բարգավաճում» կուսակցության իշխանություններին, ապա պետք է ասել, որ թուրք-ամերիկյան հարաբերությունների սրվելուն զուգընթաց երկրում բանակի հետ սրվում են նաեւ նրանց հարաբերությունները։

սխալն ընդունել եւ ներողություն խնդրել, ապա Փեռլը կասկածի տակ դրեց թուրք-ամերիկյան հարաբերությունների ապագան, չմոռանալով թվարկել հիասթափություն պատճառած շրջանակները, որպեսզի Վաշինգտոնը դրա համար գին պահանջելիս ճիշտ հասցեով դիմի։

Փեռլի հարցազրույցին, բացի թուրքական հանրային հեռուստատեսությունից, մայիսի 9-ի համարներում անդրադարձան նաեւ կենտրոնական թերթերը, մասնավորապես «Զամանը»։ Նշենք, որ Փեռլը նույնպես մեծ ազդեցություն ունի ԱՄՆ-ի հրեական լոբբիի վրա, ինչպես Վուլֆովիցն ու Գրոսմանը, նրանց նման հայտնի թուրքամետ է եւ որպես Պենտագոնի «գորշ կարդինալ» կրում է Իրաքի դեմ պատերազմ սանձազերծելու պատասխանատվությունը։

Ի դեպ, Փեռլը եւս հարցազրույց է տվել CNN Turk-ին եւ պատասխանելով Մեհմեդ Ալի Բիրանդի հարցերին, միաժամանակ արձանագրել է «Հակաիրաքյան պատերազմի հետեւանքով Թուրքիա-ԱՄՆ հարաբերությունների կրած լուրջ վնասի մասին», ապա եւ ասել. «Մենք հիասթափված ենք ավանդական որոշ

Այլ կերպ, Մեջլիսը, Փեռլի համոզմամբ, չէր համարձակվի մերժել օրինագիծը։ Թուրքական զինված ուժերին խստագույնս քննադատել է նաեւ պետքարտուղարության նախկին աշխատակից, ներկայումս համալսարանի դասախոս Հենրի Բարքին։ Ըստ որում, նա վերջիններիս համարել է ոչ միայն ԱՄՆ-ին Թուրքիայի պատճառած հիասթափության գլխավոր աղբյուրը, այլեւ մեղադրել է երկրի ներսում եւ դրսում «Արդարություն եւ բարգավաճում» կուսակցության իշխանությունների դիրքերը թուլացնելու մեջ։

Նման մոտեցմամբ թուրքական

Մինչդեռ Վաշինգտոնի նշանառության թիրախի պարագան հակառակ ազդեցություն պետք է գործեր եւ նպաստեր իշխանությունների ու բանակի համախմբմանը։ Սա նշանակում է, որ Թուրքիայից ԱՄՆ-ի հիասթափության պատճառներն ավելի քան լուրջ են։ Չի բացառվում, որ ԱՄՆ-ի մերձավորարեւելյան քաղաքականության մեջ նվազի Թուրքիայի դերը, իսկ դա կհանգեցնի տարածաշրջանում վերջինիս դիրքերի թուլացմանը։ Ուրեմն, ԱՄՆ-ի հիասթափության հիմքում կարելի է դնել Թուրքիայի դերի նվազեցման միտում։

ՀԱԿՈԲ ՉԱՔՐՅԱՆ

Հիմա էլ շաքարի հերթն է

«Խաբիր եւ հետաձգիր» նշանաբանը գործողության մեջ

Հակառակ ծխախոտի վնասների դեմ մղված մոտ քսան տարիների պայքարին, քաղցկեղից ու սրտային հիվանդություններից մահացած ծխողների թվի հարատեւ աճին ու դատական գործերում հաճախակի ի նպաստ զոհերի արձակված վճիռներին, ծխախոտ արտադրող ընկերությունները, այնուամենայնիվ, շարունակեցին եւ դեռ շարունակում են հսկայական եկամուտներ ստանալ։

Այժմ հերթը եկել է շաքարին, գրում է անգլիաբնակ լրագրող Գուին Դայերն՝ անդրադառնալով այդ արտադրանքի վնասներին։

Ապրիլի 16-ին Հռոմում կայացած Առողջապահության համաշխարհային կազմակերպության (ԱՀԿ) եւ ՄԱԿ-ի Սննդի ու գյուղատնտեսության կազմակերպության (ՍԳԿ) համատեղ նիստին ներկայացված զեկուցագրում, ըստ նրա, նշվում է, որ հավելյալ շաքարի քանակը մարդու ստացած օրական սննդի կալորիաների 10 տոկոսից չպետք է գերազանցի։

Նման փաստի հրապարակումից զայրացած՝ Ամերիկայում տեղակայված շաքարի ընկերակցությունը վերջին քսան օրերի ընթացքում փութաջանորեն փորձել է վարկաբեկել այդ զեկուցագիրը, պահանջելով Մ. Նահանգների առողջապահության պետքարտուղար Թոմի Թոմպսոնից օգտվել իր լիազորություններից եւ չեղյալ համարել տալ ԱՀԿ-ի եւ ՍԳԿ-ի համատեղ զեկուցագիրը, իսկ մերժման դեպքում՝ զրկել ԱՀԿ-ին այն 406 մլն դոլարից, որն ամեն տարի Մ. Նահանգները վճարում է որպես օժանդակություն։

Հիանալ կարելի է այդ արդյունաբերության ներկայացուցիչների անամոթ հանդգնությամբ, որոնք տեսնելով հանդերձ Մ. Նահանգների բնակչության մեծ մասին սպառնացող գիրացման ահագնացող վտանգը, շարունակում են պնդել, որ կատարելապես անվտանգ է մինչեւ 25 տոկոս հավելյալ շաքարի քանակը։ Նրանք պատրաստ են համապատասխան վճարի դիմաց, անշուշտ, նույնիսկ համաձայնել այն դրույթին, որ հասարակ մարդկանց սննդում 25 տոկոսի աղացած ապակին էլ է օգտակար։

Հարցը բոլորովին չդիտենք ծայրահեղ մոտեցումներով։ Ոչ ոք չի արգելում մարդկանց օգտագործել շաքարավազ, մանավանդ, եթե չափավոր քանակով է։ ԱՀԿ-ն պարզապես փորձում է ցույց տալ, որ անմիջական կապ գոյություն ունի գիրացման եւ շաքարավազի չարաշահման միջեւ։ Շատ անգամ, դժբախտաբար, այդ կապն անտեսանելի է, որովհետեւ շաքարը մեծ մասամբ մուտք է գործում մարդկանց մարմին ոչ ալկոհոլային խմիչքների եւ արագ ու չոր սննդի միջոցով։ Իսկ շաքարի արդյունաբերությամբ զբաղվողներն ամեն ինչ անում են, որ այդ կապն ընդհանրապես չբացահայտվի հասարակությանը։

Եվ սա առաջին անգամը չէ. 1990-ին ԱՀԿ-ի զեկուցագիրը կազմողների նախագահ, բրիտանացի մասնագետ պրոֆ. Ֆիլիպ Ջեյմսը բացահայտել է, որ այդ ժամանակ շաքարի «արքաները» վարձել են Վաշինգտոնի ամենամեծ քաղաքական ընկերություններից մեկին՝ հենց որ իմացել են զեկուցագրում նշվելիք 10 տոկոսի մասին։ «Քառասուն դեսպաններ նամակներ հղեցին ԱՀԿ-ին՝ պահանջելով չհրապարակել զեկուցագիրը, որովհետեւ դա մեծ վնաս էր հասցնելու զարգացող երկրներին», վերհիշում է նա ավելացնելով, որ ճնշումներ բանեցրել է նաեւ Մ. Նահանգների պետքարտուղարությունը։ Բայց, ի պատիվ ԱՀԿ-ի, պետք է նշել, որ զեկուցագիրն այդ ժամանակ հրապարակվեց։

Այս անգամ էլ է հրապարակվել։ ԱՀԿ-ն միջազգային ճանաչման արժանացած երեսուն մասնագետների է ներգրավել այդ գործում։ Նրանց թվում՝ գիրանալու խնդիրներով զբաղվող ամերիկացի ականավոր գիտնականին։ Եվ զեկուցագիրն ամենեւին էլ շաքարի օգտագործման դեմ չէ, այլ այն մասին է, որ քիչ ճարպ, շաքար եւ աղ պարունակող սննդակարգը մեծապես նպաստում է առողջության պահպանմանը։ Սա նորություն չէ, անշուշտ, քանի որ 23 տարբեր ազգային զեկույցներում արդեն նշվել է այդ մասին։ Բայց որովհետեւ շաքարի շուկան զգալիորեն տուժելու է, եթե մարդիկ հետեւեն այդ խորհրդին, ապա շաքար արտադրողները չեն ցանկանում դադարել դրա դեմ պայքարելուց։

Եվ նրանք պայքարում են՝ օգտագործելով ծխախոտ արտադրողների եւ այլոց մարտավարությունը, այն է՝ հիմնել մոլորեցնող անուններով հաստատություններ, օրինակ՝ «Բնական գիտությունների միջազգային ինստիտուտը», հիմնված «Կոկա կոլայի», «Պեպսի կոլայի», «Ջեներալ Ֆուդսի», «Պրոկտոր էնդ Գեմբլի» եւ «Քրաֆթի» կողմից եւ արդեն իսկ հավատարմագրված ինչպես ԱՀԿ-ի, այնպես էլ ՍԳԿ-ի մոտ եւ օգտագործել վաշինգտոնյան քաղաքական ապարատը։

Իսկ «արժե՞ պայքարել ճշմարտության դեմ, թե՞ ոչ» հարցի պատասխանը միանշանակ այո է։ Շաքարի արքաները, իհարկե, գիտակցում են, որ ի վերջո պարտվելու են, սակայն դա կարող է, ինչպես ծխախոտի դեպքում, տեւել քսան տարի։ Իսկ քսան տարիների հավելյալ եկամուտներից նրանք չեն պատրաստվում հրաժարվել։ Առայժմ նրանք առաջնորդվում են «Խաբիր եւ հետաձգիր» նշանաբանով։ Բայց տարօրինակն այն է, որ պայքարը ոչ թե մղում են այն աղքատ երկրները, որոնք սնվում են շաքարով, այլ այն հարուստ երկրները, որտեղ մարդիկ մահանում են դրանից։

ՄԱԿ-Ի ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅԱՆ ԽՈՐՀՐԴՈՒՄ

Անգլո-ամերիկյան զորքերն Իրաքում կմնան առնվազն 1 տարի

ԱՄՆ-ը եւ Մեծ Բրիտանիան մտադիր են իրենց զորքերն Իրաքում թողնել առնվազն 1 տարի։ Այդ ժամկետն ինքնաբերաբար կերկարաձգվի, եթե ՄԱԿ-ը չընդունի հակադիր որոշում։ Այս կետն առկա է հակաիրաքյան կոալիցիայի պատրաստած բանաձեւի նախագծում։

Ասոշիեյթեդ պրես գործակալությունը հաղորդում է, որ երկու երկրները ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդին առաջարկություններ են ներկայացրել Իրաքի հետպատերազմյան կառուցվածքի վերաբերյալ։ Ներկայացված նամակում դաշնակիցներն առաջին անգամ Իրաքի իրենց զորքերն անվանել են «օկուպացիոն ուժեր»։

Ժնեւի միջազգագետերի համաձայն, այդ կարգավիճակը գրավյալ տարածքի կառավարման լայն իրավասություններ է տալիս։ Ի դեպ, մինչեւ վերջերս ամերիկացիները նախընտրում էին իրենց զորքերն անվանել «ազատագրական ուժեր»։

Ֆրանսպրեսի տվյալներով, անգլո-ամերիկյան բանաձեւի նախագծով նաեւ առաջարկվում է անհապաղ վերացնել հակաիրաքյան պատժամիջոցները եւ մոտավորապես 4 ամսվա ընթացքում կրճատել մարդասիրական օգնության «Նավթ պարենի դիմաց» ծրագիրը։

Փաստաթղթում որեւէ ձեւով չեն սահմանվում Իրաքի անցումային կառավարության պարտականությունները եւ կառուցվածքը, որեւէ խոսք չկա ՄԱԿ-ի զինաթափման հանձնաժողովի տեսուչների դերի մասին։

Միջազգային տեսուչների դերի կապակցությամբ ՄԱԿ-ում ԱՄՆ դեսպան Ջոն Նեգրոպոնտեն հինգշաբթի օրը հայտարարեց, թե Մ. Նահանգները «տեսանելի ապագայում» որեւէ դեր չի նախատեսում Իրաքում ՄԱԿ-ի տեսուչների համար։ «Իրաքին զինաթափելու պարտականությունն ստանձնել է անգլո-ամերիկյան կոալիցիան», ընդգծեց նա։

Ըստ Ֆրանսպրեսի, բանաձեւի նախագծում առաջարկվում է ստեղծել «Իրաքի օգնության հիմնադրամ, որի միջոցները պետք է գոյանան իրաքյան նավթի վաճառքից»։ Նշվում է, որ հիմնադրամը ենթակա է լինելու «օկուպացիոն տերություններին» եւ ծառայելու է «Իրաքի ժողովրդի կարիքներին, երկրի ենթակառույցների վերականգնմանը, հետագա զինաթափմանը, կառավարման տեղական մարմինների ծախսերի ծածկմանը»։

Ջոն Նեգրոպոնտեի խոսքերով, ԱՄՆ-ը ակնկալում է, որ ՄԱԿ-ի ԱԽ-ում բանաձեւի նախագիծը կընդունվի մինչեւ հունիսի 3-ը, երբ ավարտվում է «Նավթ պարենի դիմաց» ծրագրի հերթական 6-ամսյա ժամկետը։

Սենատը վավերացրել է ՆԱՏՕ-ի ընդլայնումը

ԱՄՆ Սենատը միաձայն վավերացրել է Արեւելյան Եվրոպայի 7 երկրների անդամակցությունը Հյուսիսատլանտյան դաշինքին։ Ասոշիեյթեդ պրեսը հաղորդում է, որ քվեարկությանը ներկա են եղել բոլոր 7 պետությունների արտգործնախարարները։ ՆԱՏՕ-ի անդամ դառնալու համար Բուլղարիան, Լատվիան, Լիտվան, Էստոնիան, Ռումինիան, Սլովակիան եւ Սլովենիան պետք է ստանային դաշինքի մասնակից բոլոր 19 երկրների օրենսդիր մարմինների հավանությունը։ ԱՄՆ Սենատի հաստատումից հետո մնում է ստանալ ՆԱՏՕ-ի անդամ եւս 16 երկրների խորհրդարանների հավանությունը։ Սենատի արտաքին գործերի հանձնախմբի նախագահ Ռիչարդ Լուգարի խոսքերով, կայացած քվեարկության ընթացքում «կենսականորեն կարեւոր որոշում է ընդունվել դաշինքի ուժեղացման եւ ԱՄՆ-ի անվտանգության ապահովման համար»

Թոքաբորբի պատճառով Իտալիան փակել է սահմանները

Իտալիայի կառավարության ներկայացուցիչ Գվիդո Բերտոլասոն հայտարարել է, որ երկրի բոլոր սահմաններում վերականգնվում է սահմանային վերահսկողությունը։ Երկրի իշխանությունների կարծիքով, այդ ձեռնարկումը թույլ կտա կանգնեցնել արտասովոր թոքաբորբի տարածումն Իտալիայում։ Շենգենի պայմանագրի մասնակից երկրների քաղաքացիները եւս չեն կարողանա ազատորեն հատել Իտալիայի սահմանը։ Բուժզննության կենթարկվեն այն երկրներից եկող ավիաուղեւորները, որտեղ արտասովոր թոքաբորբի համաճարակ է արձանագրված։ Մինչեւ օրս Իտալիայում դիտվել է թոքաբորբի 9 դեպք։ Առայժմ զոհեր չկան։

FBI գործակալին դատում են լրտեսության համար

ԱՄՆ-ում լսումներ են սկսվել ՀԴԲ եւ միաժամանակ ՉԺՀ գործակալ Կատրինա Լիունի գործով, որը 20 տարի կապ է ունեցել ՀԴԲ գրասենյակի մի գործակալի հետ եւ նրանից ստացած գաղտնի տեղեկությունները փոխանցել ՉԺՀ հետախուզությանը։ Ռոյթեր գործակալությունը հաղորդում է, որ 49-ամյա Լիունը մեղադրվում է ԱՄՆ ազգային անվտանգությանն առնչվող փաստաթղթերի պատճենման եւ դրանց անօրինական յուրացման մեջ։ Մեղավոր ճանաչվելու դեպքում նրան սպառնում է 50 տարվա բանտարկություն։ ԱՄՆ իշխանությունները հրաժարվել են Լիունին գրավի դիմաց ազատ արձակել, քանի որ նա արտասահմանում զգալի հարստություն ունի եւ կարող է փախչել երկրից։ ՀԴԲ-ի հետ գործակցելու 20 տարիներին նա ստացել է մոտ 1,7 մլն դոլար։ Ներկայումս Լիունը Լոս Անջելեսի բանտում է։

Պ. Ռ.

Կինո

ՕՍԿԱՐՅԱՆ ՏԱՍՆՅԱԿԸ

Ներկայացնում ենք այս տարի «լավագույն դերասան» եւ «լավագույն դերասանուհի» անվանակարգերով «Օսկարի» առաջադրված տասնյակի եւս հինգ դեմքերին, որոնց անդրադարձել է «The Hollywood reporter» հանդեսն իր հրատարակման մեջ:

ԴԱՆԻԵԼ ԴԵՅ-ԼՈՒԻՍ

«Երբեմն ինձ թվում է, որ լիակատար փակուղու մեջ եմ», խոստովանում է Դանիել Դեյ-Լուիսը: Նա ամբողջ հինգ տարի բացակայել է էկրանից: 1997-ին, «Բռնցքամարտիկը» ֆիլմի մենամարտի տեսարանում նկարահանվելիս Դեյ-Լուիսը խիստ վնասեց ողնաշարը: Բժիշկները խորհուրդ տվեցին վիրահատվել, բայց դերասանը նախընտրեց բուժվել պահպանողական եղանակով եւ կնոջ՝ ռեժիսոր Ռեբեկա Միլլերի, դրամատուրգ Արթուր Միլլերի դստեր հետ երկար ժամանակով մեկնեց Իտալիա:

Անցյալում Դեյ-Լուիսը քանիցս ասել է, որ մտադիր է թողնել կինոն: Շատերը համարում էին, թե

«Նյու Յորքի հրոսակախմբերը»

այս անգամ նա հեռացել է ընդմիշտ: Բայց Մարտին Սկորսեզեին հաջողվեց ճգնավորին հանել իր ապաստանից: Նա Դեյ-Լուիսին առաջարկեց «Մսագործ» Բիլ Փուլի՝ այն հրոսակախմբի պարագլխի դերը, որ «Նյու Յորքի հրոսակախմբերը» ֆիլմում մասնակից է 19-րդ դարի Նյու Յորքի արյունալի քաղաքական բախումներին: «Դանիելին հարկ եղավ համոզել, հետագայում պատմել է Սկորսեզեն: Նա ինձ հարցրեց. «Ինչու, ես»: «Որովհետեւ դու հասկանում ես, թե ինչ է ցասումը», պատասխանեցի»:

Դեյ-Լուիսը հայտնի է դերին տրվելու իր մոլեգնությամբ. «Իմ ձախ ոտքը» ֆիլմի խեղված հերոսի դերը խաղալիս նա ամիսներով վեր չէր կենում հաշմանդամի աթոռից, «Վերջին մոհիկան»-ում նկարահանվելիս ինքն էր քերթում կենդանիներին, իսկ «Դաժան փորձություն» ֆիլմի հերոսի տունը իր ձեռքերով է կառուցել:

«Նյու Յորքի հրոսակախմբերի» համար Դեյ-Լուիսը ստիպված էր դանակ նետել սովորել: Նա «ստաժավորվել է» նաեւ լոնդոնյան «W. Head and Co.» մսի խանութում, որտեղ մսագործի օգնական էր աշխատում, մինչեւ որ երկրպագուներին դա հայտնի դարձավ:

«Ես դժվարանում եմ նկարագրել, թե այդ ամենն ինչպես է կատարվում, ասաց նա Բեռլինի վերջին կինոփառատոնում, որտեղ ցուցադրվեց «Նյու Յորքի հրոսակախմբերը»: Դերասանությունը, իմ կարծիքով, վերադարձ է մանկական խաղահրապարակ: Դա մանկան անմեղությունը հոգուն վերադարձնելու փորձ է»:

ԴԱՅԱՆ ԼԵՅՆ

«Ես պետք է այնպես խաղայի, որ հանդիսատեսները դեպքերն ընկալեին իմ հերոսուհու տեսանկյունից», ասում է Դայան Լեյնը Ադրիան Լայնի «Անհավատարիմ կինը» դրամայում խաղացած իր դերի մասին:

«Այն կարծիքը կա, թե հուզական դրվագներում խաղալն ավելի հեշտ է, քան առօրյա կյանքի տեսարաններում, շարունակում է նա: Դա սխալ է: Նման դրվագները անհարմարավետության զգացում են առաջացնում: Դա նույնն է, թե ցատկահարթակից նետվես սառը ջուրը»:

Ներքին անհարմարավետությունից բացի, նկարահանման հրապարակում Լեյնին սպասում էին եւ ֆիզիկական փորձություններ: Ֆիլմի գործողությունը ծավալվում է Նյու Յորքում, եւ բնանկարահանումները կատարվել են դժվարին պայմաններում:

Փողոցային տեսարաններից մեկում, ամենայարված ժամին եւ արհեստականորեն ստեղծված գարշելի եղանակին դերասանուհին պիտի ամբոխը ճեղքելով անցներ: «Այդ տեսարանը նկարահանում էինք հինգ օր, մտաբերում է Լեյնը: Երեւի Մանհեթենում երբեք այնպիսի հողմ չի մոլեգնել, ինչպիսին մեր նկարահանող խումբն էր ստեղծել: Մի հսկայական քամահարող մեքենա կար, որն իսկական փոթորիկ էր բարձրացրել: Թաքնված խցիկ տեղադրելով՝ ինձ հրեցին ամբոխի մեջ: Մարդիկ ինձ խենթի տեղ էին դնում. «Ի՞նչ է անում այս կինը: Ինչու՞ է բոլորին հրմշտում»:

Ռենե Զելվեգեր

«Անհավատարիմ կինը»

Երբեմն մտածում էի, թե ինձ ուզում են վռնդել եւ ուրիշ դերասանուհու վերցնել, բայց չեն համարձակվում ասել եւ դիտմամբ անտանելի պայմաններ են ստեղծում, որ ես, ընկճվելով, փախչեմ:

Իմ բախտը բերեց, ավելացնում է Լեյնը: Տեղացիներին դուր չեկավ քամահարող մեքենան, եւ նրանք սկսեցին նկարահանող խմբի վրա գարեջրի թիթեղամաններ նետել: Հաջորդ օրը մենք նկարահանում էինք առանց այդ մեքենայի: Ես հասկացա, որ դերս ավարտին կհասցնեմ»:

Լեյնը նախատեսել էր, թե նկարահանումները կընդմիջվեն դերասանների գործադուլի պատճառով, բայց դրանից հաջողվեց խուսափել: «Մի խոսքով, ասում է նա, ես նկարահանվեցի 98 օր անընդմեջ: Երբ ամեն ինչ ավարտվեց, այնպիսի զգացում ունեի, ասես մի ամբողջ տարի է անցել»:

ՌԵՆԵ ԶԵԼՎԵԳԵՐ

Երբ Ռենե Զելվեգերը ծանոթացավ «Չիկագո» կինոմյուզիքլի սցենարին, ինչպես ասում են, խելքը բան չկտրեց: «Ռեժիսոր Ռոբ Մարշալը սցենարն ուղարկել էր իմ մենեջերին, ես կարդացի ու չհասկացա, թե ինչու են բոլորը «Չիկագո»-ով հիացած, բացատրում է նա: Ես երբեք այդ մյուզիքլը չեմ տեսել բեմում, չէի պատկերացնում, թե ինչ ֆիլմ կստացվի: Բայց մենեջերս ասաց, ու հեռախոսով զրուցել է ռեժիսորի հետ, եւ վերջինս այրվում է Ռոքսիի դերում ինձ տեսնելու ցանկությունից: Ես համաձայնեցի հանդիպել Ռոբի հետ»: Հանդիպումը վերածվեց ունկնդրության, որի ընթացքում Զելվեգերն ստիպված էր երգել ու պարել: Թեխասում ծնված դերասանուհին, որ առաջ երբեք չի նկարահանվել մյուզիքլում, կարողացավ իրեն համոզիչ դրսեւորել Բոբ Ֆոսիի լեգենդար բեմադրության երաժշտական համարները կատարելիս: Հավանաբար նրան օգնել է այն, որ մանկության տարիներին հաճախ է տանը երգել: «Ես պատճենում էի երգեր գեղգեղալ Փոլ Մաքքարթնիի երգացանկից, հիշում է նա: Եղբայրս ինձ ասում էր իր սիրած մեղեդիները այլանդակելու համար: Դպրոցում ես հանդես էի գալիս սասարող խմբում, մենք պարում էինք ու կարգախոսներ գոռում, բայց կարգախոսները շատ հեռու են իսկական երգեցողությունից»: Այնուամենայնիվ, մեկշաբաթյա նախապատրաստությունը բավական եղավ Քերրին Զիտա-Ջոնսի եւ Ռիչարդ Գիրի հետ փորձերին կազմ ու պատրաստ ներկայանալու համար: «Ինձ հաջողվեց սովորել Ռոբ Մարշալի դպրոցում, ծիծաղում է Զելվեգերը: Մենք պարի ու վոկալի դասեր էինք առնում՝ մի սենյակից մյուսը գնալով: Առանձին մեծ փորձասենյակ ունեինք, որտեղ Քերրինն ու ես համատեղ պարապում էինք: Հետո վերադառնում էինք վոկալ պարապմունքների փոքրիկ սենյակները: Շատ լարված էինք աշխատում, բայց ամեն ինչ արտակարգ հետաքրքրական էր»:

Չնայած կինոհամբավին, Զելվեգերը խիստ հուզվում էր՝ մտածելով, որ պիտի երգի ու պարի պրոֆեսիոնալ կորդեբալետի ֆոնին: «Ես գիտեի, որ իմ թերությունները կնկատեն, հառաչում է նա: Իհարկե, մոնտաժի ժամանակ ամեն ինչ կզտվեր, բայց նկարահանումների ընթացքում հաճախ ինձ ապիկար էի զգում իսկական պրոֆեսիոնալների կողքին»:

ՋԵՔ ՆԻՔԼՍՈՆ

«Օսկարի» եռակի դափնեկիր Ջեք Նիքլսոնը հավաստիացնում է, թե համաձայնել է խաղալ «Շմիդտի մասին» ֆիլմում, քանի որ կատարելապես հասկանում է հերոսին: Ուորեն Շմիդտը՝ կնոջը կորցրած մի թոշակառու, ամբողջ կյանքը վիճակագիր է աշխատել ապահովագրական ընկերությունում: Գիտակցելով, որ կյանքն ապարդյուն է անցել, նա որոշում է «անվավոր տնակով» ուղեւորության մեկնել:

«Ես նայեցի Շմիդտին ու հասկացա, որ կարող էի նրա նման դառնալ, եթե, բախտի բերմամբ, շոու բիզնեսում չհայտնվեի, ասում է Նիքլսոնը, երբ նրան հարցնում են, թե ինչ է գտել այդ հերոսի մեջ: Հիմա 65-ամյա դերասանների համար դերերն այնքան էլ շատ չեն. գեներալ, դատավոր, մարդասպան, վատ տնօրեն... Կամ էլ դերեր մահվան, հիասթափության, տառապանքների մասին պատմող ֆիլմերում: Կյանքումս առաջին անգամ զգում եմ, որ դեմ եմ առել սահմանափակիչ պատնեշի: Իսկ առաջ գիտեի՝ ում դերն ասես կարող եմ խաղալ»:

Նիքլսոնը շատ էր ուզում աշխատել ռեժիսոր Ալեքսանդր Փեյնի հետ, որի նախորդ ֆիլմը՝ «Դուրսպրծուկը» (1999), մեծ հաջողություն ունեցավ քննադատների շրջանում:

«Մեր ֆիլմը մարդկայնության մասին է, մարդկային խնդիրների, հույսերի, թուլությունների մասին: Գիտե՞ք, եթե ես էլ նման ապրումներ ունեցած չլինեի, կարող էի նույնիսկ ասել, որ ամեն ինչ սքանչելի է»:

Այն հարցին, թե մտադիր չէ՞ ինքն էլ «թոշակի անցնել», Նիքլսոնը պատասխանում է, որ մտածում է դրա մասին, բայց առայժմ ոչինչ չի որոշել: «Ժամանակին ես գնել եմ «Նապոլեոնի

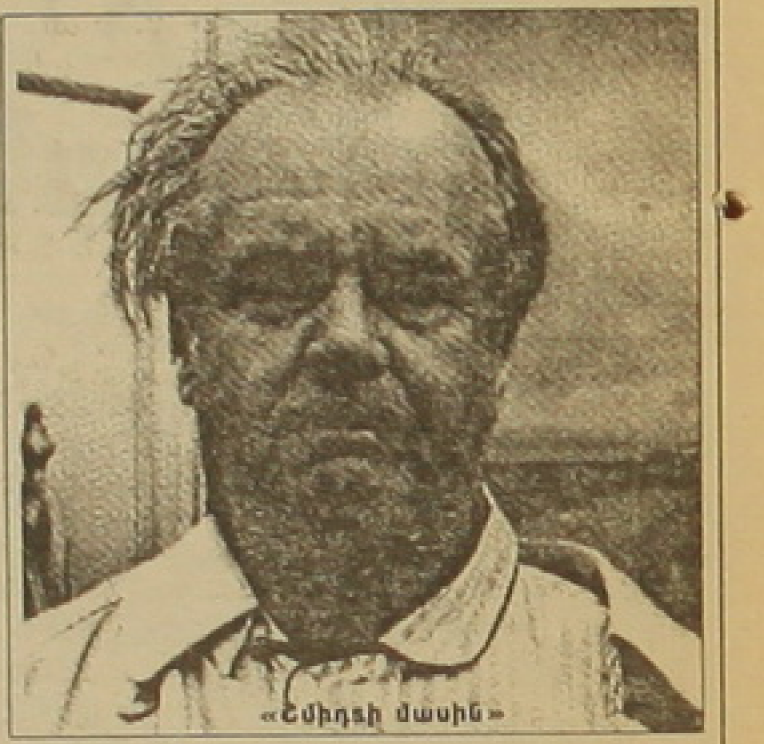
«Շմիդտի մասին»

սպանությունը» սցենարի նկարահանման իրավունքը, ասում է նա: Ես այդ սցենարը համարում էի լավագույն պատմությունը թոշակի անցնող մարդու մասին: Բայց դա ավելի քան մի տասնամյակ առաջ էր...»:

ՋՈՒԼԻԱՆ ՄՈՒՐ

Այս տարին կարելի է կոչել Ջուլիան Մուրի տարի: Կարմրահեր դերասանուհին երկու անվանակարգով «Օսկարի» էր ներկայացվել «Դրախտից հեռու» ֆիլմի գլխավոր դերակատարման եւ «Ժամերի» երկրորդական դերերից մեկի համար:

«Երկուսն էլ դժվար էին, բայց ամեն մեկը՝ յուրովի, ասում Մուրը: «Դրախտից հեռու» ֆիլմը ոճավորված է 50-ականների ոգով, ուստի ես պետք է խաղայի այդ տարիների դերասանուհիների նման: Իսկ «Ժամեր»-ում հարկավոր էր ավելի բնական խաղալ: Իմ հերոսուհին ընկճված է, վհատված, իսկ դա այնքան էլ հեշտ չէ ցուցադրել»:

Աշխատանքը «Ժամեր»-ում բարդացավ այն հանգամանքով, որ վերջաբանը ստիպված էին վերանկարահանել: Նախապես ռեժիսոր Սթիվն Դալդրին ուզում էր, որ ծերացած հերոսուհուն պատկերեր այլ դերասանուհի, բայց հետո հասկացավ, որ պետք է նկարահանի Ջուլիանին: Ինչպես ասում է Մուրը, այդ տարեց դերասանուհին, որի անունը չի հիշատակվում, «հիանալի էր խաղում, բայց ոչ այնպես, ինչպես ես կխաղայի»: Դրա համար էլ Ջուլիանը ստիպված էր գրիմի հաստ շերտով վերադառնալ նկարահանման հրապարակ:

Իսկ «Դրախտից հեռու» ժապավենի նկարահանումների ժամանակ բոլորովին ուրիշ խնդիրներ ծագեցին: «Աշխատանքային գրաֆիկն այնպես էր կառուցված, որ բոլոր հուզումնալի, դժվար տեսարանները մնացել էին վերջում, պատմում է Մուրը: Վերջին երկու շաբաթներին նկարահանում էինք մեկը մյուսից ծանր դրվագներ: Անտանելի էր: Դրանից առաջ փորձեցինք այդ տեսարանների նկարահանումները այլ կերպ բաշխել, բայց ոչինչ չստացվեց. 200 հազար դոլարով գերազանցել էինք բյուջեն: Մեր ներդրողները սպառնացին ընդհանրապես ֆիլմից դուրս նետել այդ տեսարանները: Ստիպված լռեցինք ու գործի անցանք»:

Մուրը հավաստիացնում է, թե հեռանալով նկարահանման հրապարակից՝ իր հերոսուհիներին հրաժեշտ է տալիս: «Երբ երկու երեխա ունես, ուղղակի հնարավոր չէ ուրիշ կերպ վարվել: Տանը ես խաղում եմ փոքրիկների հետ, կրթական հեռուստալիք եմ նայում ու չեմ մտածում, թե վաղն աշխատավայրում ինչ է սպասում ինձ»:

ՀԱՋՈՐԴ ՇԱԲԱԹ՝ ՀԵՌՈՒՍՏԱԷԿՐԱՆՆԵՐԻՆ

ԱՐԺԵ ԴԻՏԵԼ

13 մայիսի, 01.30 Հ1

■ **«Պար անծանոթի հետ»** ★: Ռեժիսոր՝ Մայք Նյուել: Դերերում. Միրանդա Ռիչարդսոն, Ռուպերտ Էվերեթ, Յան Հոլմ: Մեծ Բրիտանիա, 1985:

Անհավատար սիրո պատմություն, որի իրական հերոսուհին՝ Ռութ Էլիսը, 1955-ին դարձավ Մեծ Բրիտանիայում մահապատժի ենթարկված վերջին կինը:

14 մայիսի, 24.00 Պրոմեթեւս

■ **«Դրախտից հեռու»** ★★: Ռեժիսոր՝ Թոդ Հեյնս: Դերերում. Ջուլիան Մուր, Դենիս Քուեյդ, Դենիս Հեյսբերտ: ԱՄՆ, 2002:

Փլուզված պատրանքների դրամա, որը Վենետիկի միջազգային փառատոնում 4 մրցանակ է շահել:

15 մայիսի, 24.00 Հայ TV

■ **«Հրեշների պարահանդես»** ★: Ռեժիսոր՝ Մարկ Ֆորսթեր: Դերերում. Հալի Բերի, Բիլի Բոբ Թորնթոն, Հիթ Լեջեր: ԱՄՆ, 2001:

Այս հուզախռով դրամայում ամուսնու դահճին սիրահարված կնոջ դերակատարման համար Հ. Բերրին շնորհվել է «Օսկար»:

15 մայիսի, 00.20 Պրոմեթեւս

■ **«Սարդը»** ★: Ռեժիսոր՝ Դեյվիդ Քրոնենբերգ: Դերերում. Ռեյֆ Ֆայնս, Միրանդա Ռիչարդսոն, Գաբրիել Բըրն: Կանադա - Մեծ Բրիտանիա, 2002:

Ֆրեյդիստական դրամա, որի շիզոֆրենիկ հերոսը, ազատվելով հոգեբուժարանից, տքնում է հասկանալ, թե ինչ է իր հետ կատարվել:

15 մայիսի, 00.40 Արմեն-Ալթ

■ **«Կայսրն ու մարդասպանը»** ★★: Ռեժիսոր՝ Չեն Կայգե: Դերերում. Գուն Լի, Լի Խուեյան: Չինաստան-Ֆրանսիա, 1999:

Պատմական կինոկոթող փառասիրությամբ բռնված միջնադարյան տիրակալի մասին, որը հետզհետե կորցնում է մարդկային դեմքը:

16 մայիսի, 01.30 Հ1

■ **«Կինոփորձեր»** ★: Ռեժիսոր՝ Տակաշի Միիկե: Դերերում. Ռիո Իշիբաշի, Էյի Սիինա: Ճապոնիա, 1999:

Տարեց ամուրին, ամուսնանալով, հայտնվում է հրեշավոր արարածի ճիրաններում:

18 մայիսի, 23.30 Երեւան

■ **«Ֆրիդա»** ★★: Ռեժիսոր՝ Ջուլի Թեյմոր: Դերերում. Սալմա Հայեկ, Ալֆրեդո Մոլինա, Անտոնիո Բանդերաս, Ջեֆրի Ռաշ, Էդուարդ Նորթոն: ԱՄՆ, 2002:

Կենսագրական ֆիլմ մեքսիկացի նշանավոր նկարչուհի Ֆրիդա Կալոյի մասին:

18 մայիսի, 23.30 НТВ

■ **«Կատվամարդիկ»** ★: Ռեժիսոր՝ Փոլ Շրեյդեր: Դերերում. Նաստասյա Կինսկի, Մալքոմ Մաքդաուել: ԱՄՆ, 1982:

Ֆանտաստիկ մելոդրամ, որի հերոսները՝ քույր ու եղբայր, փոխակերպվում են հովազների:

18 մայիսի, 23.55 Հ1

■ **«Վտանգավոր կապեր»** ★★★: Ռեժիսոր՝ Սթիվն Ֆրիրս: Դերերում. Գլեն Քլոուզ, Ջոն Մալկովիչ, Միշել Փֆայֆեր, Քիանու Ռիվզ, Ումա Թուրման: Մեծ Բրիտանիա - ԱՄՆ, 1988:

Շոդեռլո դը Լակլոյի հռչակավոր վեպի՝ սիրո ու խարդավանքների այս դասական պատմության էկրանավորումը արժանացել է 3 «Օսկարի»:

Էջը պատրաստեց
ԶԱՎԵՆ ԲՈՅԱՋՅԱՆԸ

«Շիրակ»–«Փյունիկ»՝ 2–1 (0–1)

Երեւան, «Հանրապետական» մարզադաշտ, 9 մայիսի:

Մրցավար՝ Կարեն Նալբանդյան:

«Շիրակ»– Ռայմոնդ Զադուրյան, Գագիկ Մարգարյան, Արտակ Ադամյան (Արտյոմ Հակոբյան, 87), Հովհաննես Թահմազյան, Արարատ Հարությունյան, Երվանդ Հակոբյան, Տիգրան Դավթյան, Վարդան Բիչախչյան (Անդրանիկ Բարիկյան, 46), Կարեն Ալեքսանյան, Վահան Մառանջյան, Հենրիկ Բաշիկյան (Արման Տոնոյան, 68):

«Փյունիկ»– Ապուլա Բեսե, Արթուր Մկրտչյան, Ալու Տրաորե, Կառլ Լոմբե, Աղվան Մկրտչյան (Մխիթար Գրիգորյան, 87), Խոսե Բիլիբիո, Վարդան Մինասյան, Էդուարդ Պարցիկյան, Լեւոն Փաչաջյան (Արկադի Չիլինգարյան, 73, Ժորա Հովհաննիսյան, 89), Սամադու Դիավարա, Իսա Տրաորե (Էդգար Մանուչարյան, 87):

Գոլերը խփեցին Լոմբեն (10), Դավթյանը (74), Ե. Հակոբյանը (84):

Զգուշացվեցին Թահմազյանը, Մառանջյանը, Բաշիկյանը, Բիլիբիոն:

«Շիրակը» եռակի Սուպերգավաթակիր

Սովորաբար գավաթային հանդիպումներում համառ պայքար է ընթանում մրցակիցների միջեւ: Բացառություն չկազմեց նաեւ Սուպերգավաթի 6-րդ խաղարկության վճռորոշ հանդիպումը: Երկու թիմերն էլ հենց խաղասկզբից անցան ակտիվ գործողությունների, եւ արդեն 7-րդ րոպեին առաջին վտանգավոր պահը ստեղծվեց «Փյունիկի» դարպասին: Անկյունայինի խաղարկումից հետո գնդակը հայտնվեց Բաշիկյանի մոտ, սակայն վերջինս չկարողացավ «սանձել» այն: Քիչ անց Բիչախչյանը մեն-մենակ հայտնվեց Բեսեի դիմաց, սակայն վերջին պահին դարպասապահը նրա ոտքերի առջեւից վերցրեց գնդակը: Ֆուտբոլում չգրված օրենքի համաձայն, շուտով գնդակը հայտնվեց «Շիրակի» դարպասում: Կառլ Լոմբեի սրընթաց ճեղքումն ավարտվեց դիպուկ հարվածով: Գոլից հետո «Փյունիկը» լիովին տիրեց խաղային եւ տարածքային առավելությանը՝ շարունակելով վտանգավոր գրոհները: «Շիրակի» պաշտպանները չէին հասցնում վնասազերծել «Փյունիկի» արագաշարժ ֆուտբոլիստներին, փակել դեպի տուգանային հրապարակ տանող ուղիները: Առաջին խաղակեսում գոլ խփելու լավ հնարավորություններ կորցրեցին Բիլիբիոն, Պարցիկյանը, Աղվան եւ Արթուր Մկրտչյանները: «Շիրակը» հիմնականում մտահոգված էր սեփական դարպասի պաշտպանությամբ եւ այդպես էլ մինչեւ ընդմիջում չսպառնաց մրցակցի դարպասին:

Թվում էր, թե երկրորդ խաղակեսում «Շիրակը» կակտիվացնի հարձակողական գործողությունները: Սակայն բավական ժամանակ շիրակցիների խաղը չէր ստացվում, նրանց գրոհներում սրություն չկար: Իրենց հերթին «Փյունիկի» ֆուտբոլիստներն էլ գործում էին ավելի նվազ եռանդով, եւ փաստորեն նրանք էլ չկարողացան վտանգավոր պահ ստեղծել մրցակցի դարպասի մոտ: Խաղում բեկում մտցրեց 74-րդ րոպեին շիրակցիների խփած պատասխան գնդակը: Անկյունայինի խաղարկումից հետո Տիգրան Դավթյանի հարվածից հետո գնդակը, դիպչելով ձողին, հայտնվեց ցանցում: Ամեն ինչ հարկավոր էր սկսել նորից: Ոգեւորված հաջողությունից, շիրակցիները շարունակեցին գրոհները եւ հասան իրենց նպատակին: Աջ եզրով հերթական գրոհի ժամանակ գնդակը փոխանցվեց տուգանային հրապարակ, որտեղից «Փյունիկի» պաշտպաններն այն հետ մղեցին: Վրա հասած Երվանդ Հակոբյանն ընթացքից հուժկու հարվածով գնդակն ուղարկեց դարպասի վերին անկյունը՝ դառնալով չափազանց գեղեցիկ գոլի հեղինակ, որն էլ հաղթանակ պարգեւեց «Շիրակին»: Ճիշտ է, ավելացված ժամանակում անկյունայինի խաղարկումից հետո Ալու Տրաորեն կարող էր «Փյունիկին» փրկել պարտությունից, սակայն հիանալի խաղաց դարպասապահ Զադուրյանը՝ հետ մղելով մոտ տարածությունից փյունիկցու գլխի հարվածը:

Այսպիսով, ցուցաբերելով բարոյականային բարձր հատկանիշներ, շիրակցիները կարողացան բեկում մտցնել մրցակցությունում եւ կամային հաղթանակ տոնել: «Շիրակը» 3-րդ անգամ նվաճեց Սուպերգավաթը, ինչը ռեկորդային ցուցանիշ է: Հետաքրքրական է, որ 1996 թ. էլ «Փյունիկի» հետ Սուպերգավաթի խաղում շիրակցիները կամային հաղթանակ էին տոնել (3-1):

Կասպարովի 5-րդ «Օսկարը»

Շախմատի աշխարհի 13-րդ չեմպիոն Գարրի Կասպարովը 5-րդ անգամ արժանացավ «Օսկարին»: Պատվավոր այս մրցանակն ամեն տարի շնորհում է «64– շախմատնոյե օբոզրենիե» հանդեսը: Այս տարի լավագույն շախմատիստին որոշելու համար հարցումն անցկացվեց 8-րդ անգամ: Բացի Կասպարովից, 2 անգամ մրցանակը շահել է հնդիկ գրոսմայստեր Վիշվանաթան Անանդը, մեկ անգամ էլ «Օսկարը» շնորհվել է Վլադիմիր Կրամնիկին: Բացի «Օսկարի» տիրոջը որոշելուց, հարցման արդյունքներով, որին մասնակցել են 60 երկրների ներկայացուցիչներ, անվանվել է անցյալ տարվա լավագույն տասնյակը: Ստացված 321 տարբերակներում նշվել են 58 գրոսմայստերների եւ նույնիսկ երկու համակարգիչների (Deep Fritz եւ Deep Junior) անուններ: Վաստակած միավորներով 2002 թ. 10 լավագույն շախմատիստների ցանկն այսպիսին է. 1. Կասպարով (3802 միավոր), 2. Լեկո (2668), 3. Անանդ (2453), 4. Պոնոմարյով, 5. Կրամնիկ, 6. Բարեեւ, 7. Թոփալով, 8. Պոլգար, 9. Կարպով, 10. Գրիշչուկ:

«Յանգ Բոյզը» զիջում է դիրքերը

Ֆուտբոլի Շվեյցարիայի առաջնության 2-րդ փուլի 11-րդ տուրում սեփական հարկի տակ անհաջողության մատնվեց «Յանգ բոյզը», որը պայքարում է բրոնզե մեդալների համար: «Վիլի» հետ խաղի սկիզբը շատ հաջող էր դաշտի տերերի համար: Արդեն 4-րդ րոպեին Վոնլանտենն առաջ մղեց «Յանգ բոյզին», իսկ 5 րոպե անց Մագնինը կրկնապատկեց հաշիվը: 15-րդ րոպեին հաշիվն արդեն 3-0 էր հօգուտ դաշտի տերերի: Աչքի ընկավ Բերիշան: Դժվար թե այդ պահին որեւէ մեկի մտքով անցներ, որ «Յանգ բոյզն» ի վերջո դաշտը թողնելու է պարտված: Մինչեւ ընդմիջում «Վիլը» երկու գոլ խփեց, իսկ 2-րդ խաղակեսում եւս երկու անգամ գրավեց «Յանգ բոյզի» դարպասը: Այսպիսով, հաջող սկսված հանդիպումը տխուր վերջաված հանդիպումը տխուր վերջաբան ունեցավ: «Յանգ բոյզը» 31 միավորով նախանցեց 4-րդ հորիզոնական: Նույնքան միավորով թիմին զիջեց «Սերվետը», որը հյուրընկալվելիս 3-1 հաշվով պարտություն մատնեց «Քսամաքսին»: Առաջնության մասնակից մյուս թիմերը նոր հաղթանակներ տարան: «Գրասհոփերը» 5-1 հաշվով հաղթեց «Թունին», իսկ երկրի չեմպիոն «Բազելը» պարտության մատնեց «Ցյուրիխին» (3-1): Առաջնության ավարտից 3 տուր առաջ աղյուսակը 52 միավորով գլխավորում է «Գրասհոփերը», որին 3 միավորով է զիջում «Բազելը»:

ՖԻՖԱ-ն կողմ է թիմերի խանակի ավելացմանը

ՖԻՖԱ-ի գործկոմի նիստում հավանություն է տրվել 2006 թ. ֆուտբոլի աշխարհի առաջնության մասնակիցների թիվը 32-ից 36 հասցնելու առաջարկին, որով հանդես էր եկել Հարավային Ամերիկայի ֆուտբոլի կոնֆեդերացիան՝ առաջարկելով լրացուցիչ 4 ուղեգրերից մեկը հատկացնել իրենց: Հավանություն տալով թիմերի խանակի ավելացմանը, գործկոմի անդամները հույս են հայտնել, որ աշխարհի առաջնության կազմկոմիտեն այնպիսի խաղացանկ կկազմի, որտեղ պահպանվի մարզական սկզբունքը եւ ապահովվի տուր մրցակցություն առաջնության հանդիպումներում: Հարցին վերջնական լուծում կտրվի հունիսի վերջին Փարիզում կայանալիք ՖԻՖԱ-ի գործկոմի նիստում:

ՆՈՐ ՄՐՑԱՆԱԿ

Մոնտե Կառլոյում կհիմնվի ֆուտբոլային «աստղերի» ծառուղի

Ֆուտբոլային մրցանակների թիվն ավելացավ եւս մեկով: World Champions Club ընկերությունը La Gazzetta dello Sport թերթի մասնակցությամբ եւ Մոնակոյի արքայազն Ալբերի աջակցությամբ սահմանել են նոր մրցանակ՝ «Ոսկե ոտք»: Միլանում կայացած մամուլի ասուլիսում հայտարարվել է, որ այս ամռանը Մոնտե Կառլոյում կստեղծվի ֆուտբոլային «աստղերի» ծառուղի, ճիշտ այնպիսին, ինչպիսին Հոլիվուդում է:

Յուրաքանչյուր տարի համաշխարհային ֆուտբոլի «աստղերից» մեկը կստանա նորընծա մրցանակը եւ հնարավորություն կունենա բառիս բուն իմաստով իր ոտքի հետքը թողնել Մոնտե Կառլոյի ծառուղում: Հատուկ ժյուրին, որն այս տարի կգլխավորի La Gazzetta dello Sport թերթի գլխավոր խմբագիր Պյետրո Կալաբրեզեն, մոտ ժամանակներս կընտրի ամենաարժանի 10 ֆուտբոլիստի: Հունիսի 5-ի դրությամբ թեկնածուների ցանկը պետք է վերջնականապես հաստատվի, որից հետո 2 ամսվա ընթացքում ֆուտբոլասերները հնարավորություն կունենան քվեարկելու www.goldenfoot.com ինտերնետային սայթում: Բացի այդ, ժյուրին կանվանի նաեւ անցյալի հանրահայտ մի քանի ֆուտբոլիստների, որոնք եւս իրենց հետքը կթողնեն ֆուտբոլային «աստղերի» ծառուղում: Մրցանակի հանձնման հանդիսավոր արարողությունը նախատեսված է Մոնտե Կառլոյում օգոստոսի 26-ին:

Նոր մրցանակի հիմնադիրները որոշել են, որ յուրաքանչյուր տարի միջոցառումից ստացվելիք եկամտի մի մասը պետք է փոխանցվի այս կամ այն բարեգործական ծրագրի իրականացման համար: Որոշվել է, որ այս տարի գումար կհատկացվի բրազիլացի ֆուտբոլիստ Ռոնալդոյի բարեգործական ծրագրին: Պորտու Ալեգրի քաղաքի մոտակայքում հիմնադրվելու է փոքրիկ ավան 6–17 տարեկան ծնողազուրկ բրազիլացի երեխաների համար:

Նոր մրցանակի հիմնադրումը բնավ էլ միտում չունի մրցակցելու «Ֆրանս ֆուտբոլի» «Ոսկե գնդակի» հետ: «Ոսկե ոտքի» դափնեկիրը որոշվելու է ելնելով ոչ թե մեկ մրցաշրջանի արդյունքներից, ինչպես դա կատարում է «Ֆրանս ֆուտբոլը», այլ ֆուտբոլային ողջ գործունեության ընթացքում հասած նվաճումներից:

Գլխավոր մրցանակն Իվանչուկին

Ինչպես եւ սպասվում էր, ուկրաինացի գրոսմայստեր Վասիլի Իվանչուկը դարձավ Մալմյոյի շախմատի մրցաշարի հաղթող: Ավարտական տուրում նա սեւերով պարտության մատնեց Լինդբերգին: 9 հնարավորից Իվանչուկը վաստակեց 7,5 միավոր: Նրանից մեկ միավորով հետ մնաց անգլիացի Լուկ Մակշեյնը, որը հաղթեց Հեկտորին: Մրցանակային 3-րդ տեղը զբաղեցրեց Պետեր Նիլսենը, որը Սվեն Հանսենի հետ պարտիան ավարտեց ոչ-ոքի արդյունքով եւ վաստակեց 6 միավոր:

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

3 սենյականոց բն. Վարդանանց 28, բն. 34, 9/3 հասցեում: Բ/տ 81,2 քմ, կապիտալ վերանորոգված, ունի սառը եւ տաք ջրի բաք, լողասենյակի հատակը ջեռուցվող, պատուհանները ծայնամեկուսիչ եվրոպական, օդորակիչ, արբանյակային ալեհավաք, 6 պահարան, մուտքի մոտ 2 մեծ երկաթյա պահարան եւ ավտոտնակ: Գինը՝ 45.000 դոլար: Հեռ. 55-14-82, առանց միջնորդի:

Բաց հասարակության ինստիտուտի օժանդակության հիմնադրամի Հայաստանյան մասնաճյուղը եւ Եվրասիա հիմնադրամի հայաստանյան ներկայացուցչությունը հայտարարում են մրցույթ՝ հայերեն-անգլերեն եւ անգլերեն-հայերեն էլեկտրոնային թարգմանչի ստեղծման վերաբերյալ սեմինարին մասնակցելու համար: Սեմինարի նպատակը թարգմանչի լեզվաբանական հայեցակարգի քննարկումն է:

Սեմինարին հրավիրվում են մասնագետներ, որոնք ունեն հետազոտություններ կամ մշակումներ լեզվի ծեւայնացման, ալգորիթմի ստեղծման կամ մեքենագրական թարգմանչության ոլորտներում: Սեմինարին մասնակցելու համար անհրաժեշտ է ներկայացնել աշխատություններ վերոհիշյալ թեմաներով՝ հայերեն-անգլերեն մեքենագրական թարգմանչության ոլորտում խնդիրների համառոտ շարադրանքով: Ներկայացված աշխատությունը պետք է մասնագույց անի մեքենագրական թարգմանչության ոլորտում առավել կարեւոր խնդիրներից մեկը:

Ներկայացված աշխատությունների հիման վրա կկայանա սեմինարի մասնակիցների ընտրությունը: Լրացուցիչ տեղեկություններ կարելի է ստանալ ԲՀԻՕՀՀՄ-ի կամ էլ Եվրասիա հիմնադրամի ներկայացուցչության գրասենյակներում:

Պահանջվող փաստաթղթերը՝ հայերեն կամ ռուսերեն լեզուներով պետք է ներկայացնել ԲՀԻՕՀՀՄ մինչեւ 2003 թ. մայիսի 20-ը, ժամը 18.00 հետեւյալ հասցեով՝

Պուշկինի փ. 1, բն. 2, հեռ/ֆաքս՝ 54 21 19, 54 17 19, 54 39 01, էլ. փոստ՝ office@osi.am

կամ Եվրասիա հիմնադրամի հայաստանյան ներկայացուցչություն հետեւյալ հասցեով՝

Դեմիրճյան փ. 4, հեռ./ֆաքս՝ 56 54 78, 58 60 59, 58 61 59, էլ. փոստ՝ program@eurasia.am

«Future Vision Inc.» կազմակերպությունը համագործակցելով «Desjardins Trust» կազմակերպության հետ, ներկայացնում է հետեւյալ ծրագիրը

«Desjardins Trust» կազմակերպությունը, որը առաջատար բանկային հիմնարկություն է Կանադայում եւ ճանաչված է իր էմիգրացիոն ծրագրերով, Հայաստանում առաջին անգամ ներկայացնում է ներդրումային ծրագիր՝ բոլոր գործարար անձանց համար: «Արմենիա» հյուրանոցում մայիսի 12-ին եւ 13-ին, ժ. 17:00–20:00 տեղի կունենա «Future Vision Inc.» կազմակերպության անդրանիկ բիզնես-սեմինարը: Սեմինարը վարելու է Կանադայից ժամանած Ջոզեֆ Կազանջանը, որը պրոֆեսիոնալ էմիգրացիոն խորհրդատուների միավորման անդամ է եւ կազմակերպության նախագահը: Նա մանրամասն կուսումնասիրի ներդրումային դաշտը եւ անձամբ կպատասխանի առաջացած հարցերին:

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար խնդրում ենք այցելել հետեւյալ ինտերնետային էջը՝ www.fvi.com, կամ գրել հետեւյալ հասցեով՝ info@fvi.com:

Այցելեք եւ բացահայտեք այն ամենը, ինչը կարող է առաջարկել Կանադան առաջատար անձանց:

Սեմինարին մասնակցել ցանկացողների մուտքն ազատ է:

Հաշվապահական հաշվեկշիռ առ 1.01.2003 թ. Ձեւ N 1

Կազմակերպության անվանումը — ծածկագիրը «Կարուն» ՍՊԸ
Փաստացի գործունեություն ըստ ճյուղով խաղեր — 99712
հիմնական երկու տեսակները
Պետական ռեգիստրում գրանցման համարը — 2820200244
Հարկ վճարողի հաշվառման համարը — 00823877
Չափի միավորը — հազ. դրամ
Գտնվելու վայրը ք. Երեւան, Նորքի 7 զանգ. 42/14
Փաստացի գործունեության իրականացման վայրը Կոտայքի մարզ, Ջրվեժ

Ակտիվ	Կոդ	Նախորդ տարվա վերջին	Հաշվետու տարվա (ժամանակաշրջանի) վերջին
I. Ոչ ընթացիկ ակտիվներ Ոչ նյութական ակտիվներ	030	-	1664
II. Ընթացիկ ակտիվներ Դրամական միջոցներ եւ դրանց համարժեքներ	200	86	686
Ընդամենը ընթացիկ ակտիվներ	220	86	686
Հաշվեկշիռ	230	86	2350
Պասիվ			
III. Սեփական կապիտալ Կանոնադրական (բաժնեհավաք) կապիտալի զուտ գումար	240	50,0	50,0
Կուտակված շահույթ	270	(1024)	1385
Ընդամենը սեփական կապիտալ	300	(974)	1435
V. Ընթացիկ պարտավորություններ Կարճաժամկետ փոխառություններ	380	600	372
Կարճաժամկետ կրեդիտորական պարտքեր բյուջեին	410	460	460
Կարճաժամկետ կրեդիտորական պարտքեր պարտադիր սոցիալական ապահովագրության գծով	420		28
Կրեդիտորական պարտքեր աշխատավարձի եւ աշխատակիցների այլ կարճաժամկետ հատուցումների գծով	430		55
Ընդամենը ընթացիկ պարտավորություններ	490	1060	915
Հաշվեկշիռ	500	86	2350

Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն 2002 թ. Ձեւ N 2

Ցուցանիշի անվանումը	Կոդ	Նախորդ տարի (միջանկյալ ժամանակաշրջան անողական)	Հաշվետու տարի (միջանկյալ ժամանակաշրջան անողական)
Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթ	010	7470	27225
Իրացված արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների ինքնարժեք	020	(7424)	24816
Համախառն շահույթ (վնաս)	030	46	2409
Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից շահույթ (վնաս)	060	46	2409
Գործառնական շահույթ (վնաս)	090	46	2409
Սովորական գործունեությունից շահույթ (վնաս)	140	46	2409
Զուտ շահույթ (վնաս) նախքան շահութահարկի գծով ծախսի նվազեցումը	160	46	2409
Զուտ շահույթ (վնաս) շահութահարկի ծախսի նվազեցումից հետո	180	46	2409

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն 2002 Ձեւ N 3

Սեփական կապիտալի տարրերի անվանումը Հոդվածներ	Կոդ	I. Նախորդ տարի (ժամանակաշրջան): Կանոնադրական (բաժնեհավաք) կապիտալ — Կանոնադրական կապիտալ	Զուտ գումար	Կուտակված շահույթ (վնաս)	Ընդամենը
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2000 թ.	010	50	50	(1070)	(1020)
Հաշվետու տարվա (ժամանակաշրջանի) զուտ շահույթ (վնաս)	060			46	46
Մնացորդը առ 31.12.01	100	50	50	(1024)	(974)
Մնացորդը առ 31 դեկտեմբերի 2001 թ.	010	50	50	(1024)	(974)
Հաշվետու տարվա (ժամանակաշրջանի) զուտ շահույթ (վնաս)	060			2409	2409
Մնացորդը առ 31.12.2002 թ.	100	50	50,0	1385	1435

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն Ձեւ N 4

Ցուցանիշի անվանումը	Կոդ	Նախորդ ժամանակաշրջան: Գումար	դրամարկղ դրամ		Հաշվետու ժամանակաշրջան: դրամարկղ Գումար	դրամ	
Դրամական միջոցների տարեսկզբի մնացորդը	010	64	14	50	86	36	50
Գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների մուտքեր							
Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների, ծառայությունների իրացումից	020	7470	7470		27225	27225	
Ընդամենը գործառնական գործունեությունից մուտքեր	040	7470	7470		27475	27475	
Գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների ելքեր							
Մատակարարներին կատարված, ծառայությունների մատուցման գծով	060	667	667		6432	6432	
Վճարումներ աշխատակիցներին եւ նրանց անունից	070	262	262		213	213	
Վճարումներ բյուջե	080	6361	6361	1	9620	19620	
Վճարումներ սոցիալական ապահովության հիմնադրամ	090	158	158		132	132	
Հիմնական գումարի վճարը					478	478	
Ընդամենը գործառնական գործունեությունից ելքեր	101	7448	7448		26875	26875	
Գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների զուտ հոսքեր	120	22	22		600	600	
Ֆինանսական գործունեությունից դրամական միջոցների ելքեր							
Ընդամենը դրամական միջոցների զուտ հոսքեր	320	22	22	600	600		
Դրամական միջոցների մնացորդը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջին	350	86	36	50	686	636	50

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ Ձեւ N 5

5.3.2. Հաշվապահական հաշվեկշռին կից ծանոթագրություններ

Ոչ նյութական ակտիվներ Աղյուսակ 7

Դասի անվանումը	Կոդ	Ամորտիզացիայի դրույքը	Ավելացում: ընդամենը	այդ թվում ներդրումներից	Նվազեցում: ընդամենը	այդ թվում դուրսգրում	Հաշվետու տարվա (ժամանակաշրջանի) դուրսգրումից վերջի մնացորդը
Լիցենզիաներ եւ վկայագրեր (ֆրանչայզներ) - հաշվեկշռային արժեք	040				1664	1664	1664
- արժեք	041	8,3	5000	5000			5000
- կուտակված ամորտիզացիա	042				3336	3336	3336
Ընդամենը - հաշվեկշռային արժեք	100				1664	1664	1664
- արժեք	101	8,3	5000	5000			5000
- կուտակված ամորտիզացիա	102				3336	3336	3336

Կարճաժամկետ բանկային վարկեր եւ փոխառություններ Աղյուսակ 13

Ցուցանիշի անվանումը	Կոդ	Նախորդ տարվա վերջի մնացորդը	Հաշվետու տարվա (ժամանակաշրջանի) վերջի մնացորդը
Կարճաժամկետ փոխառություններ - զուտ գումար	020	600	372
Ընդամենը	050	600	372

Կարճաժամկետ կրեդիտորական պարտքեր բյուջեին Աղյուսակ 14

Հարկատեսակի անվանումը Հաստատագրված վճարներ	080	460	460
Ընդամենը	140	460	460

Հաշվեկշռի հոդվածների մարման (փոխհատուցման) ժամկետների դասակարգմամբ Աղյուսակ 16

	Կոդ	Կարճաժամկետ գումարներ	Երկարաժամկետ գումարներ
Ակտիվ			
I. Ոչ ընթացիկ ակտիվներ Ոչ նյութական ակտիվներ	020		1664
Ընդամենը ոչ ընթացիկ ակտիվներ	050		1664
II. Ընթացիկ ակտիվներ Այլ ընթացիկ ակտիվներ, այդ թվում	110	686	
Ընդամենը ընթացիկ ակտիվներ	120	686	
Ընդամենը ակտիվներ	130	686	1664
Պասիվ			
III. Սեփական կապիտալ Կանոնադրական (բաժնեհավաք) կապիտալի զուտ գումար	140		50
Սեփական կապիտալի այլ տարրեր, այդ թվում	150		1385
Ընդամենը սեփական կապիտալ	160		1435
V. Ընթացիկ պարտավորություններ Ընթացիկ պարտավորություններ, այդ թվում			
	201	372	
	202	460	
Ընդամենը ընթացիկ պարտավորություններ	210	83	
Ընդամենը պասիվներ	220	915	1435

Արտահաշվեկշռային հաշիվներ Աղյուսակ 17

Ցուցանիշի անվանումը	Կոդ	Նախորդ տարվա վերջի մնացորդը	Հաշվետու տարվա (ժամանակաշրջանի) վերջի մնացորդը
Գործառնական վարձակալությամբ ընդունված հիմնական միջոցներ	010	1300	2000

5.3.4. Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությանը կից ծանոթագրություններ

Ֆինանսական արդյունքների հաշվետվություն ծախսերի ըստ բնույթի դասակարգմամբ Աղյուսակ 18

Ցուցանիշի անվանումը	Կոդ	Նախորդ տարի (միջանկյալ ժամանակաշրջան անողական)	Հաշվետու տարի (միջանկյալ ժամանակաշրջան անողական)
Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների ծառայությունների իրացումից հասույթ	010	7470	27225
Օգտագործված հումք եւ նյութեր	050	(667)	(945)
Անձնակազմի գծով ծախսումներ	060	(336)	(426)
Մաշվածության եւ ամորտիզացիայի գծով ծախսումներ	070	-	(3336)
Գործառնական այլ ծախսումներ եւ ծախսեր	080	6421	20109
Սովորական գործունեությունից շահույթ	110	46	2409
Զուտ շահույթ (վնաս) նախքան շահութահարկի գծով ծախսի նվազեցումը	130	46	2409
Զուտ շահույթ (վնաս) շահութահարկի գծով ծախսի նվազեցումից հետո	150	46	2409

Կ. Տ. Ղեկավար՝ Ա. Կարապետյան
Գլխավոր հաշվապահ՝ Տ. Ղազարյան

ՀԱՅԽՆԱՅԲԱՆԿԸ

ՖԻԶԻԿԱԿԱՆ ԵՎ ԻՐԱՎԱԲԱՆԱԿԱՆ ԱՆՁԱՆՑ ԱՌԱՋԱՐԿՈՒՄ Է ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ԲԱՆԿԱՅԻՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԼԱՅՆ ՏԵՍԱԿԱՆԻ, այդ թվում.

- բանկային հաշիվների բացում եւ սպասարկում,
- հաճախորդների համար առավել շահավետ պայմաններով ժամկետային ավանդների ընդունում,
- սպառողական եւ առեւտրային վարկերի տրամադրում, այդ թվում՝ ԱՄՆ Գյուղատնտեսության Մարքեթինգի աջակցության ծրագրի շրջանակներում վարկերի տրամադրում
- թղթակից բանկերի լայն ցանցի միջոցով դրամական փոխանցումների իրականացում աշխարհի ցանկացած երկիր,
- Western Union եւ «Անելիք» համակարգերով առանց հաշիվ բացելու դրամական փոխանցումների իրականացում,
- ճանապարհային չեկերի վաճառք եւ սպասարկում. աշխարհի բոլոր բանկերի կողմից ընդունվող բանկային չեկերի տրամադրում,
- հաճախորդի հանձնարարությամբ առաջնային եւ երկրորդային շուկաներում պետական արժեթղթերի հետ գործառնությունների իրականացում,
- կոմունալ բոլոր վճարումների ընդունում, այդ թվում՝ քաղաքային եւ շարժական (բջջային) հեռախոսակապի ծառայությունների վճարների ընդունում,
- հարկային վճարումների, նոտարական ծառայությունների դիմաց պետական տուրքերի, Պետավտոտեսչության ծառայությունների դիմաց վճարումների ընդունում:

Հայխնայբանկը իրավաբանական եւ ֆիզիկական անձանց տրամադրում է բանկի հատուկ կահավորված եւ անվտանգության միջոցներով հագեցված տարածքում անհատական բանկային պահարաններ՝ փաստաթղթերի եւ արժեքների պահպանման համար:

Ծառայությունները բանկի կողմից տրամադրվում են ինչպես Գլխամասային գրասենյակի, այնպես էլ ամբողջ հանրապետության տարածքում, այդ թվում՝ հեռավոր տարածաշրջաններում գործող մասնաճյուղերի միջոցով: Բանկի մասնաճյուղերի հաճախորդներին սպասարկում են

- երկուշաբթի-ուրբաթ օրերին 9:00-ից մինչեւ 17:00
- շաբաթ օրերին 10:00-ից մինչեւ 16:00

Հայխնայբանկում գործում է Դիլինգային կենտրոն, որտեղ հաճախորդներին հնարավորություն է ընձեռվում երկուշաբթիից ուրբաթ օրերին վարձակալել օրը 24 ժամ գործող, միջազգային տեխնիկական եւ տեխնոլոգիական չափանիշներին համապատասխանող տերմինալ: Դիլինգային կենտրոնին կից գործում է Ուսումնական կենտրոնը, որտեղ ցանկացողները հնարավորություն կունենան մասնակցելու ՖՈՐԵՔՍ շուկայում առեւտրի հիմունքներին վերաբերող ուսումնական դասընթացների:

Բանկի ծառայությունների մասին առավել մանրամասն տեղեկատվություն կարող եք ստանալ Հայխնայբանկի Գլխամասային գրասենյակում, հետեւյալ հասցեով՝

ք.Երեւան, Նալբանդյան փ., 46, հեռ.: 56.07.25, 56.07.63, 54.18.03,

ինչպես նաեւ Երեւանում եւ հանրապետության տարածաշրջաններում գործող մասնաճյուղերից:

2002թ.-ի նոյեմբերից իր գործունեությունն է սկսել նաեւ Հայխնայբանկի Ստեփանակերտի մասնաճյուղը (Վազգեն Սարգսյանի փ., 21), որտեղ հաճախորդներին նույնպես առաջարկվում են ժամանակակից բոլոր բանկային ծառայությունները:

Հրավիրում ենք Ձեզ այցելելու Ինտերնետ ցանցում մեր պաշտոնական **www.asb.am** էջը.

Հայխնայբանկը հրավիրում է մասնավոր անձանց օգտվելու խնայողությունների ներգրավման բնագավառում առաջարկվող իր ծառայություններից

Հայխնայբանկն ընդունում է ցպահանջ եւ ժամկետային ավանդներ ՀՀ դրամով, ԱՄՆ դոլարով, ՌԴ ռուբլով եւ Եվրոյով: Ավանդներն ընդունվում են ժամկետի վերջում, ինչպես նաեւ յուրաքանչյուր ամիս վճարելու պայմանով:

Մասնավոր անձանց խնայողությունների աստիճանական կուտակման նպատակով Հայխնայբանկն ընդունում է հատուկ «Կուտակման» ավանդ: Ավանդի այս տեսակը հնարավորություն է տալիս բացել ավանդային հաշիվը սկզբնական մուծման նվազագույն գումարի չափով, այնուհետեւ որոշակի ժամանակահատվածի ընթացքում (180 օր, 270 օր, 365 օր) պարբերաբար կատարել խնայողությունների կուտակում՝ լրացուցիչ մուծումների ձեւով: Ավանդն ընդունվում է ՀՀ դրամով, ԱՄՆ դոլարով եւ Եվրոյով:

Ֆիզիկական անձանց ավանդները Հայխնայբանկում ընդունվում են հետեւյալ պայմաններով.

ԱՎԱՆԴԻ ՏԵՍԱԿԸ	ՏԱՐԵԿԱՆ ՏՈԿՈՍԱԴՐՈՒՅՔԸ	ՄՈՒԾՄԱՆ ՆՎԱԶԱԳՈՒՅՆ ՉԱՓԸ
ՀՀ դրամով		
Ցպահանջ	2	
Կենսաթոշակային	2	
30 օր ժամկետով	10	50 000
90 օր ժամկետով	12	50 000
180 օր ժամկետով	14	50 000
180 օր՝ եկամուտների ամենամսյա վճարման իրավունքով	13.6	250 000
270 օր ժամկետով	12	50 000
270 օր՝ եկամուտների ամենամսյա վճարման իրավունքով	11.4	250 000
365 օր ժամկետով	12	50 000
365 օր՝ եկամուտների ամենամսյա վճարման իրավունքով	11.4	250 000
«Կուտակման-1» /365 օր/	9	10 000
«Կուտակման-2» /270 օր/	12	10 000
«Կուտակման-3» /180 օր/	10	10 000
ԱՄՆ դոլարով		
Ցպահանջ	2	
30 օր ժամկետով	7.2	$100
90 օր ժամկետով	9	$100
180 օր ժամկետով	10	$100
180 օր՝ եկամուտների ամենամսյա վճարման իրավունքով	9.6	$500
270 օր ժամկետով	8	$100
270 օր՝ եկամուտների ամենամսյա վճարման իրավունքով	7.4	$500
365 օր ժամկետով	7.2	$100
365 օր՝ եկամուտների ամենամսյա վճարման իրավունքով	6.6	$500
«Կուտակման-1» /365 օր/	6	$100
«Կուտակման-2» /270 օր/	8	$100
«Կուտակման-3» /180 օր/	7	$100
Եվրոյով		
«Կուտակման-1» /365 օր/	6	500
«Կուտակման-2» /270 օր/	8	500
«Կուտակման-3» /180 օր/	7	500
ՌԴ ռուբլով		
Ցպահանջ	2	
90 օր ժամկետով	10	RUR 3000

«Գինդ» տպագրատուն, Երեւան, Բաղրամյան 70ա Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69150. Տպաքանակը՝ 5000 Ստորագրված է տպագրության՝ 9. 5. 2003 Գինը՝ 100 դրամ